

ISSN 2738-0343

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 8
2024**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 150.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Управа за заједничке послове републичких органа

Немањина бр. 22–26

Београд

Телефон: 3616-296; 363-1620; 363-1104; 3613-734/лок. 1620 и 1104

biblioteka@uzzpro.gov.rs

САДРЖАЈ

- 1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда**
- 2. Списак претплата на службена гласила и часописе за потребе библиотеке Управе у 2024. години**
- 3. Преглед садржаја нових бројева часописа**
- 4. Преглед старих публикација**
- 5. Преглед нових књига**
- 6. Листа најчитанијих књига**

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА
БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Перу, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Буенос Ајресу, Зорана Вујића, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Перу, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Буенос Ајресу, Вељка Лазића, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Парагвај, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Буенос Ајресу, Зорана Вујића, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Парагвај, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Буенос Ајресу, Вељка Лазића, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Одлука о успостављању дипломатских односа између Републике Србије и Кооперативне Републике Гвајане, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Решење о постављењу вршиоца дужности директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Матића, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Решење о постављењу вршиоца дужности заменика директора Управе за заједничке послове републичких органа, Игора Николића, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Оливере Дурлевић, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Закића, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Демократске Републике Сао Томе и Принсипе о сарадњи у области одбране, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума о сарадњи у области одбране између Владе Републике Србије и Владе Републике Габон, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Кубе о укидању виза за носиоце дипломатских, службених и сервисних пасоша, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Казахстан о војнотехничкој сарадњи, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Мађарске о унапређеној стратешкој сарадњи у области одбране, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о утврђивању Програма развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије за период 2024–2026. године, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Уредба о проглашењу Предела изузетних одлика „Рајац”, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Уредба о измени Уредбе о утврђивању Програма подршке развоју пословне инфраструктуре у 2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Уредба о измени Уредбе о утврђивању Програма подршке развоју пословне инфраструктуре у 2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2024

Уредба о изменама Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2024

Уредба о ограничењу висине цена основних животних намирница, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Уредба о утврђивању Програма подстицања регионалног и локалног развоја у 2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Уредба о привременој мери утврђивања приоритета превоза у железничком саобраћају који се обавља на мрежи пруга Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Одлука о утврђивању цена резервисаних поштанских услуга у унутрашњем поштанском саобраћају, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2024

Одлука о образовању Координационог тела за сузбијање сиве економије, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Одлука о посебним правилима за извршавање трансфера одобрења и директних задужења у еврима, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Одлука о распореду и коришћењу средстава за подршку унапређења пословне инфраструктуре у 2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Правилник о изменама и допунама Правилника о порезу на додату вредност, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Правилник о изменама и допуни Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Правилник о изменама и допунама Правилника о електронском фактурисању, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Правилник о изменама и допунама Правилника о начину и критеријумима расподеле средстава за финансирање програма подршке развоју и функционисању система локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2024

Правилник о ослобођењу од пореза на капитални добитак остварен преносом ауторских и сродних права и права индустријске својине, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2024

Правилник о изменама Правилника о условима и поступку за издавање дозволе за коришћење аеродрома, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2024

Правилник о изменама Правилника о порезу на додату вредност, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Правилник о изменама Правилника о електронском фактурисању, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Правилник о максималним концентрацијама одређених контаминената у храни, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Програм развоја јавних набавки у Републици Србији за период 2024–2028. године, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Стратегија развоја система електронских комуникација у Републици Србији до 2027. године, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2024

Интегрисани национални енергетски и климатски план Републике Србије за период до 2030. године са визијом до 2050. године, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2024

Акциони план за реализацију Стратегије развоја информационог друштва и информационе безбедности у Републици Србији од 2021. до 2026. године, за период од 2024. до 2026. године, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2024

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Закон о потврђивању Протокола за унапређење Споразума о економској и техничкој сарадњи у области инфраструктуре између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Уговора о зајму уз финансијски протокол потписан 21. септембра 2023. године између Владе Републике Србије и Владе Француске Републике, између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије поступајући преко Министарства финансија као Зајмопримац и ВРIFRANCE ASSURANCE EXPORT који поступа у име и за рачун Владе Француске Републике, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Гаранције (Пројекат управљања електродистрибутивном мрежом у Републици Србији) између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије поступајући преко Министарства финансија као Гаранта и Deutsche bank AG, Paris Branch као Првобитног зајмодавца и Deutsche bank AG, Paris Branch као Агента и Deutsche bank AG, Paris Branch као Водећег мандатног аранжера која се односи на Уговор о кредитном аранжману у износу од 97.151.728,00 евра уз подршку ВРПАНЕ, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Измене и допуне бр. 1 Уговора о зајму потписаног између Фонда за развој Абу Дабија и Владе Републике Србије за финансирање подршке буџету Републике Србије, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Измене и допуне бр. 1 Споразума о зајму од стране и између Владе Емирата Уједињених Арапских Емирата Фонд за развој Абу Даби (Зајмодавац) и Владе Републике Србије (Зајмопримац) у вези са зајмом у износу од 1.000.000.000 америчких долара, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању амандмана на чл. 1. и 12.1. Споразума о оснивању Европске банке за обнову и развој, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума између Европске уније и Републике Србије о учешћу Републике Србије у „Фискалису”, програму Уније за сарадњу у области опорезивања, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Европске уније о учешћу Републике Србије у програму Европске уније Грађани, једнакост, права и вредности, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума о гаранцији (ЕПС Зајам за ликвидност) између Републике Србије, коју заступа Влада Републике Србије, поступајући преко Министарства финансија и Cassa Depositi e Prestiti S.p.A., Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Уговора о кредитном аранжману у износу до 183.941.730,60 евра између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије поступајући преко Министарства финансија као Зајмопримца аранжиран од стране BANK OF CHINA SRBIJA A.D. BEOGRAD као Овлашћеног главног аранжера са BANK OF CHINA LIMITED, LUXEMBOURG

BRANCH као Агента и BANK OF CHINA LIMITED, LUXEMBOURG BRANCH као Првобитног Зајмодавца, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума о зајму између KfW, Франкфут на Мајни и Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије делујући преко и путем Министарства финансија за Програм „Развој тржишта биомасе у Републици Србији (друга компонента)”, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума о зајму између KfW, Франкфут на Мајни и Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије делујући преко и путем Министарства финансија за пројекат „Енергетска ефикасност у објектима јавне намене, фаза III”, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Међународног споразума између Европске уније и Републике Србије о учешћу Републике Србије у програму Европске уније Програм Дигитална Европа за период 2021–2027, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Аутентично тумачење одредбе члана 2. Закона о потврђивању Оквирног протокола о финансијској и техничкој сарадњи између Владе Републике Србије и Владе Краљевине Шпаније у области инфраструктурних пројеката (Службени гласник РС – Међународни уговори, број 6/22), Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Меморандум о заштити заједничких трговинских интереса између Министарства унутрашње и спољне трговине Републике Србије и Министарства трговине и туризма Републике Српске, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Меморандум о разумевању између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске о сарадњи у области управљања водама, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Меморандум између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске о сарадњи у области аграрних плаћања, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Службени лист Града Београда

Измена Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја Града Београда за 2024. годину, Службени лист Града Београда бр. 109/2024

РАДНИ ОДНОСИ, СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о изменама Уредбе о критеријумима за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Одлука о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Одлука о измени Одлуке о образовању Националног савета за спречавање негативних појава у спорту, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Одлука о измени Одлуке о оснивању Савета за стручно усавршавање запослених у јединицама локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Одлука о промени назива Југословенске кинотеке (Државни аудиовизуелни архив Србије Југословенска кинотека), Службени гласник Републике Србије бр. 72/2024

Одлука о изменама Одлуке о броју студената за упис у прву годину студијских програма основних струковних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за академије и високе школе струковних студија чији је оснивач Република Србија у школској 2024/2025. години, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2024

Правилник о стручном спортском испиту, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Правилник о ближим условима за остваривање програма васпитно-образовног рада у здравственим установама, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2024

Решења о додели националног спортског признања, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2024

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2024

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2024

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Савезне Републике Немачке о Немачкој школи у Београду, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине о спречавању крађе, тајних ископавања и незаконитог увоза и извоза културних добара, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Закон о потврђивању Споразума о учешћу у Средњоевропском програму универзитетске размене („СЕЕPUS IV”), Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 7/2024

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Правилник о измени Правилника о школском календару за основне школе са седиштем на територији Аутономне Покрајине Војводине за школску 2024/2025. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 36/2024

Правилник о измени Правилника о школском календару за средње школе са седиштем на територији Аутономне Покрајине Војводине за школску 2024/2025. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 36/2024

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за јул 2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2024

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за јун 2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији од 1. јануара до 30. јуна 2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији за период јул 2023 – јун 2024. године у односу на период јул 2022 – јун 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2024

Службени лист Града Београда

Показатељ повећања потрошачких цена у јулу 2024. године, Службени лист Града Београда бр. 109/2024

2

СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2024. ГОДИНИ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	ЛЕГЕ АРТИС: прописи у пракси

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

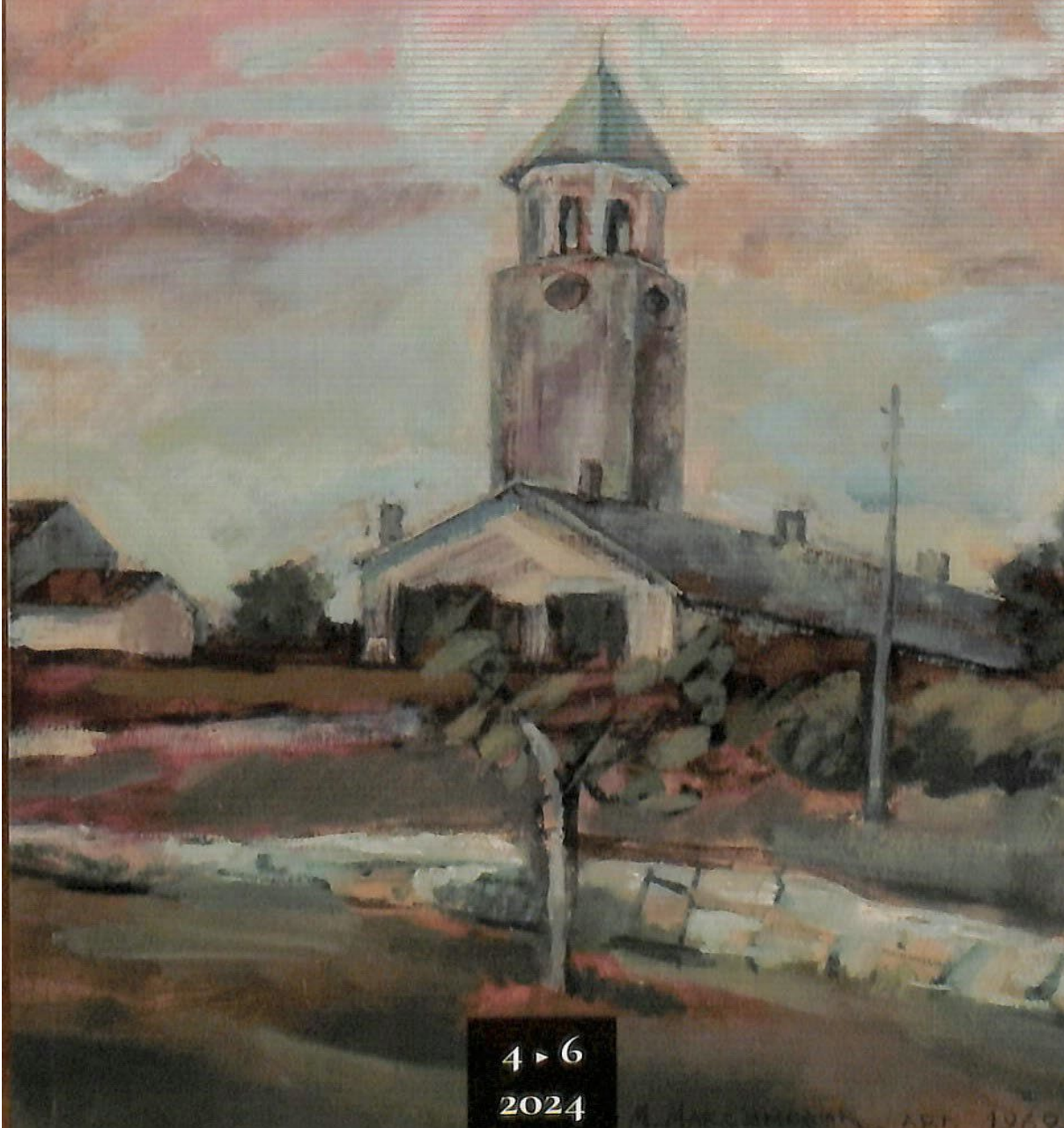
1.	БИЛТЕН СУДСКЕ ПРАКСЕ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА
2.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

3

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА НОВИХ БРОЈЕВА ЧАСОПИСА

КОРАЦИ

књижевност • уметност • култура

4 ▶ 6
2024

САДРЖАЈ

МЕЂУ ЈАВОМ И МЕД СНОМ

Александар Гаталица: <i>Айаџриг у лифџу</i>	5
Шабан Шаренкапић: <i>Машала Мошерех</i>	25
Бранислав Солломун: <i>Улазак</i>	30
Никола Јеремијаш: <i>Храм смрџи</i>	40
Драган Т. Павловић: <i>Айолоново жиџије</i>	52
Јадранка Миленковић: <i>Ева</i>	58
Александар Д. Станковић: <i>Сџајин и Јанин син</i>	65
Ранко Павловић: <i>Из болесничке собе 351</i>	72
Јулијана Кузмић: <i>Паралеле</i>	79
Младен Шљивовић: <i>Тринаесџи џесама о зен калуђеру који је на џо-дишњи одмор оџишао у џусџињу</i>	82

МЕРИДИЈАНИ И ПАРАЛЕЛЕ

Тине-Јармила Сир: <i>Вук исџод руке</i> (превео са норвешког Марко Вуковић)	87
Захар Прилепин: <i>Бумбаров џрех</i> (превела са руског Радмила Мечанин)	91
Васил Загоров: <i>Духови у библиоџеци</i> (превела са бугарског Елизабета Георгиев)	102

ОКУЛАР

Александар Б. Лаковић: <i>Песник самоџник, жрџва искушења и џорчине визија</i>	107
Тања Крагујевић: <i>Нова сџварносџи џоезије</i>	119

ТЕРАЗИЈЕ

Даница М. Савић: <i>Порекло светџа – неизџоворено и неизрециво</i> (Татјана Јанковић, <i>Полеџ џод сукњу светџа</i> , Агора, Нови Сад, Зрењанин, 2023)	133

Горица Радмиловић: <i>Састављено од сећања и заборав</i> (Стево Грабовач, <i>Послије забаве</i> , Imprimatur, Београд, 2023)	138
Мирјана Поповић: <i>Симфонијско начело умјетничког стварања</i> (Радомир Д. Митрић, <i>Кино Медитеран</i> , Суматра, Шабац, 2023)	141
Илија Бакић: <i>Полицијски инспектор пред зачудним стварностима</i> (Саша Радоњић, <i>Роман што нечујно дише</i> , Соларис, Нови Сад, 2023)	148
Душан Милијић: <i>Благо оном ко истренујно живи</i> (Јасмина Малешевић, <i>Нештаина Маркиза – њикарски роман</i> , Га- лаксијанис, Ниш, Беокликс, Београд, 2023)	152
Ива Мирчић: <i>Свечаност поезије Спасоја Јоксимовића</i> (Спасоје Јоксимовић, <i>Меланхолија homo sapiensa</i> , Центар за кул- туру и туризам Младеновац, Шумадијске метафоре, Младеновац, 2022)	159

ПАЛЕТА

Јована С. Павићевић: *Он жели да каже њајно: њола века од смрти крајувачког академског сликара Милоша С. Максимовића* .....

165

КОРАЧАЛИ СУ .....

181

Овај број часописа "Кораци" је илустрован радовима Милоша С. Максимовића (1942-1973), који потичу из ликовне збирке Народног музеја Шумадије (фотографије: Предраг Циле Михајловић) и приватне колекције.

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Изразећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посреди књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектиру свима онима који желе да се стручно усавшавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа, а део фонда дигитализован је и доступан на адреси: <http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За овај број издвајамо:

1. Закон о општинама (зак. чл. XXII 1886.): Нови Сад, б.г.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

БОРНИК ЗАКОНА
РАВНО ПОДРУЧЈЕ БББ.
СВЕСКА 19.

ЗАКОН
О ОПШТИНАМА

(ЗАК. ЧЛ. XXII. 1886.)

ПРЕВЕО И СРЕДИО :
Др. НИКОЛА ИГЊАТОВИЋ
касацнони судија.

ШТАМПАРИЈА „ДАНИЧИЋ Д. Д. НОВИ САД 2574

МАЛИ ЗБОРНИК ЗАКОНА
ЗА ПРАВНО ПОДРУЧЈЕ БББ.
СВЕСКА 19.

ЗАКОН
О ОПШТИНАМА

(ЗАК. ЧЛ. XXII. 1886.)

ПРЕВЕО И СРЕДИО:

Др. НИКОЛА ИГЊАТОВИЋ
касациони судија.

ШТАМПАРИЈА „ДАНИЧИЋ“ Д. Д. НОВИ САД 2574

1. Глава.

Законски чланак XXII: 1886

О општинама.

о општинама у опште.

§. 1 Општине су:

а.) градови, који имају по §-у 63. овог закона, уређен магистрат;

в.) велике општине, које до душе немају уређена магистрата, али су способне да својом сопственом снагом врше послове, које им је закон одредио:

с.) мале општине, које због њихових ограничених материјалних прилика не могу, да врше оне послове, које је закон пренео на општине, и због тога се морају удружити с другим општинама.

§ 2. Општина у границама закона самостално обавља своје унутрашње послове, и извршава одредбе закона, владе и муниципије у погледу државне и жупанијске управе.

II. Глава.

О општинској власти и надлежности.

§ 3. Општинска власт простире се на свако лице, које станује или се придржава у општини или на подручју општине, и на сваку

имовину која се налази у општини или на њезиној територији.

§ 4. Изузимају се испод општег правила :

а.) чланови заједничке војске, ратне морнарице и домобранства док активно служе, у стварима, које се тичу војне службе, и које спадају у делокруг војног суда по §-у 14 зак. чл. XII: 1867. по §-у 54 зак. чл. XL: 1868. и по §-у 13. зак. чл. XXXIX: 1882;

в.) она здања и њихове принадлежности, што су привремено или стално намењене за место становања Његовом Величанству и двору му;

с.) свака грађевина или место, које се стварно употребљава искључиво у сврху утврђења или у друге војничке сврхе, док траје употреба.

§ 5. Сваки држављанин мора бити припадник које општине.

Сваки може припадати вези само једне општине.

Општинска веза, као и надлежност, која из ње потиче, само се у том случају сматра, да је престала, ако је дотично лице ступило у везу друге општине.

§ 6. Законита и озакоњена деца следују очевој надлежности.

Деца рођена у незаконитој постељи припадају вези оне општине, којој је припадала њихова мати, кад их је родила.

Усвојена малолетна деца следују надлежности усвојитељевој.

§ 7. Жена следује мужевљевој надлежности и исту одржава и као удовица све дотле док самовласно не прибави другу општинску надлежност.

Ако се жена судски разведе од свог мужа или ако суд искаже да је брачна веза прекинута, она се враћа надлежности оне општине, којој је припадала до удадбе.

Оне првобитно иноземне женске, које су путем брака прибавили мађарско држављанство, у горе означеним случајевима задржавају своју надлежност прибављену удадбом.

Она женска, која је услед уништења брака склопљеног са иностранцем, у смислу §-а 37. зак. чл L: 1879. поново залобила мађарско држављанство, враћа се у везу оне општине којој је припадала пре своје удадбе.

§ 8. Општинска надлежност може се прибавити насељењем или и без тога изречним примањем у општинску везу.

§ 9. Сваки држављанин има право да се настани у другој општини.

Досељеник пријавиће ову своју намеру оној општини, у којој се жели настанити, а општина може одрећи насељење само у том случају:

а.) ако се против досељеника докаже да је стављен под оптужбу због злочина или

због преступа почињеног из користољубља или да стоји под дејством пресуде, донесене због злочина или исто таког преступа:

b.) ако није кадар, да се одржи без оптерећења општине;

c.) ако не може да прикаже задовољавајућу сведоџбу о моралу из оног места, где му је било задње стално пребивање.

Општина ће издати уверење о томе да је обављена пријава намере за насељење.

§ 10. Ко се пресели из оне општине, у чијој је вези био, у другу општину, тиме још не иступа из старе општинске везе, али ако у новој општини четири године станује без престанка, и сноси њене општинске терете, и ако ова општина за то време против њега не подигне приговоре предвиђене у тачкама а) в) с) §-а 9. тада се сматра, да припада вези ове општине и да је иступио из пређашње општинске везе чак и у том случају, ако није пријавио своју намеру за насељење; осим ако је и за то време непрестано сносио општинске терете и у оној општини из које се доселио, или ако је и без оваког доприносења он сам желио одржати пређашњу општинску надлежност уз пристанак исте општине.

§ 11. Ако досељеник жели да буде примљен у везу оне општине, у коју се доселио ради тога и у року предвиђеном у §-у 10. може се обратити усмено или писмено дотичној

општини, и општина га може одма примити, а пријем не може одбити:

а.) ако је насељеник две године стално становао у општини;

в.) ако је за то време тамо плаћао општински прирез или у недостатку тога, ако је непрекидно сносио друге јавне терете;

с.) ако међувремено не потпадне под изузетке означене у тачки а.) в.) и с.) §-а 9.

§ 12. Ако се без насељења моли примање у општинску везу, о томе одлучује општина уз искључење даљег призива.

О примању у општинску везу има се извести истодобно са пријемом оно општинско поглаварство, из чије средине је примљени иступио.

§ 13. Онај који је примљен у општинску везу, постаје редовни члан општине, учествује у правима што их овај закон обезбеђује члановима општине, а дужан је обављати све обавезе, које потичу из општинске везе.

§ 14. Општина може за пријем у општинску везу захтевати умерену таксу и у том случају ако је пријем у општинску везу обављен на начин који је установљен у § у 10.

Ову таксу установљава дотична општина статутом.

Али у овом предмету донесени статут има се поднети жупанији на одобрење; против од-

луке жупаније има места призиву на министра унутрашњих дела.

§ 15. ¹⁾.

§ 16. У тим случајевима, у којима се по горњим §-има не може пронаћи надлежност, упитно лице у погледу своје особе има се упутити на основицама, које се имају у следећем реду узети у обзир, вези оне општине:

- a.) где плаћа порез;
- b.) где је рођено;
- c.) где је за последњих пет година најдуже време боравило;
- d.) где се находче нашло;
- e.) лице које је приведено или својеволјно ступило на војну службу, сматра се, да припада оној општини из које је приведено односно из које је својеволјно ступило.

Ако је у питању пак надлежност целе породице, а надлежност очева већ је установљена или се истовремено има установити на основу једне од горњих тачака, онда за све чланове породице меродавна је надлежност очева, изузимајући за оне, који су можда већ стекли другу надлежност.

§ 17. По усменој или писменој молби појединаца, као и на позив заинтересованих власти, општина је дужна иставити уверење о

) Овај је §. стављен ван снаге §-ом 16. зак. чл. V: 1903.

надлежности или ствар поднети вишој власти ради установљења надлежности.

§ 18. У спорним питањима о надлежности одлучује:

а.) између великих и малих општина истог среза у првом степену срески начелник, у другом степену поджупан;

б.) између великих и малих општина, које припадају истој жупанији а разним срезовима, као и у погледу градова са уређеним магистратом првостепено поджупан, а другостепено жупанијски управни одбор.

У случају тачке а.) одлука поджупанова, ако се ова противи одлуци среског начелника, увек се може напасти призивом; а ако је са њоме сагласна, само се онда може напасти призивом на управни одбор, ако је надлежност ускраћена на подручју целог среза; одлука управног одбора у трећем степену ако установљава надлежност, пуноважна је.

У случају тачке б.) против другостепене одлуке управног одбора, ако се она разликује од првостепене одлуке, може се уложити призив на министра унутрашњих дела, а ако сагласано с њом, установљава надлежност, онда је коначна.

У сваком случају се може призивом напасти таква одлука управног одбора која било у случају тачке а.) било у случају тачке б.) ускраћује надлежност у погледу подручја сре-

сконачелничког среза односно у погледу целе жупаније.

Када се надлежност има установити из службене дужности, тада поджупан односно градски начелник оне мунципије, код које је покренута расправа, ако налази, да се надлежност има одбити у погледу целог подручја, наставља расправу са свим оним мунципијама, у којима би се надлежност према приликама, изгледа, могла установити.

Ако се на овај начин не изрече надлежност у оквиру ни једне мунципије, тада онај поджупан или градски начелник, који је покренуо расправу, подноси ствар министру унутрашњих дела ради доношења одлуке.

§ 19. Свако земљиште мора припадати којој општини било као саставни део општинског атара, било као административно општини прикључена пустара (бачија).*

§ 20. Административно под коју ће суседну општину припасти у истој жупанији такова пустара — под овим именом не подразумевајући мајурске поседе, излучене из општинског атара, — која досада није припадала ни једној општини, а свој порез је плаћала непосредно код краљ. порезног звања? — одлучује власник односно онај део власника, који плаћа

---

* Пастирски станови.

више од половине целокупног државног пореза на пустари.

Ако се мишљење евентуално подели на више од две стране, те ни уз једну није гласао толики део власника, чији порез износи више од половине директног државног пореза или ако она општина, под коју власник или власници пустаре, желе припасти, не пристаје, да се пустара прикљући општини, о томе: којој суседној општини да административно припадне оваква пустара, у првом степену одлучује поджупан уз саслушање власника пустаре и суседне општине, а против његове одлуке има места призиву на муниципију, одатле пак на миинстра унутрашњих дела.

III. Глава

О правима и пословима општине.

§ 21. Општина:

- a.) одлучује у својим унутрашњим пословима и саставља правилнике (статуте);
- b.) своје одлуке и статуте извршава путем својих поглавара и органа;
- c.) располаже општинским имањем;
- d.) разрезаје и утерује општински прирез;
- e.) брине се о чисто општинским путевима и о другим саобраћајним средствима;
- f.) стара се о општинским школама и о другим сродним заводима;

g.) рукује пољском, пожарном и јавном полицијом, и о стварима сиротиње;

h.) врши сва права и све дужности, које по закону општини припадају.

§ 22. Градови с уређеним магистратом, осим права, набројаних у § у 21.:

a.) рукују по месним потребама, пијачном брдском, вашарском, грађевинском и здравственом полицијом;

b.) поступају по закону и статуту у стварима које потичу из служинског одношаја између занатлија и газде с једне стране, а чељади с друге стране.

§ 23. Старатељску власт у смислу зак. чл. XX; 1877., VI; 1885. и VII: 1886. врше вароши с уређеним магистром и велике општине у колико ове задње добију право старатељске власти

§ 24. Само уз одобрење муниципије може се извршити свака одлука, која се тиче:

a.) установљења, разрезивања и убирања општинског приреза;

b.) отуђивања и прибављања општинског имања, склапања закупних уговора, који прелазе шест година;

c.) зајмова;

d.) системизирања новог звања или укидања постојећег;

e.) склапања или разрешења теретних уговора, који нису прорачуном предвиђени;

f.) одржавања, преиначења и рушења историјских или уметничких споменика;

g.) као и свака одлука, за коју закон прописује више одобрење.

Против решења муниципије, општина може за 15 дана уложити жалбу на министра унутрашњих дела.

Ако се муниципија не изјасни на својој најближој скупштини одржаној, пошто јој је у смислу жупанијског правилника благовремено била поднесена одлука, или ако се влада не изјасни за 40. дана рачунајући од дана, када је прispела представка, учињена услед утока: општинска одлука сматра се прећутно одобреном, и може се извршити.

Код прибављања, отуђивања и руковања шумског имања, меродаван је зак. чл. XXXI: 1879 и односне владине наредбе.

§ 25. Против оних одлука општинских, које се по претходном параграфу морају поднети жупанији, надаље, које се донесу у погледу општинских јавних и имовних ствари, и у опште против свих одлука, за које закон одређује муниципални одбор као другостепену власт, може се уложити призив на муниципални одбор, а од овог на министра унутрашњих дела.

Против оних одлука што их донесе општина у приватним конкретним стварима појединачно као и против других одлука, што их је тамо упутио § 58. зак. чл. VI: 1876. може

се предати призив на управни одбор, а одатле (у стварима личног разрезивања општинског приреза у сваком случају, а у осталим стварима само онда)² ако две одлуке нису сагласне, на министра унутрашњих дела.

Рок је за призивање 15. дана и рачуна се у погледу одлука донесених у стварима појединача, од уручења, а у погледу одлука донесених у јавним стварима од прописног оглашења, обављање чега се мора увек доказати. Ако би последњи дан призивног рока пао у недељу или на дан празника по Григоријанском календару, онда рок истиче идућег дана.

Против одлука донесених у стварима појединача. може се уложити призив по правилу у поседу, а то да се против одлуке може уложити призив ван поседа, општина је дужна јасно и образложено изрећи у самој одлуци.

§ 26. Осим ствари, које су предвиђене у §-у 24. или у којима је у смислу §-а 25. уложен призив, и изузевши ствари, које су набројане у § има 115., 116. и 117. муниципија може са само онда умешати у унутрашње ствари општине. ако само општинско представништво затражи или употреби њезино посредовање или помоћ, или ако то захтевају интереси управе или јавне сигурности.

---

².) Види § 34. зак. чл. XXVI: 1896,

Против штетне одлуке муниципије, општина може за 15 дана, рачунајући од уручења уложити призив у поседу, на министра унутрашњих дела.

§ 27. Општински статут не може стојати у опреци са законом, владиним или муниципалним правилником, који је у крепости; по истеку призивног рока од 30 ^{3.)} дана, статут се има одма подастрти муниципији, а извршити се може тек ако буде изречно или прећутно одобрен,

У погледу статута, који се има донети у стварима иступа, имају се одржавати^{4.)} одредбе зак. чл. XL: 1879.⁵⁾

§. 28. Онај статут, који се противи наређењу §-а 27. муниципија мора уништити.

Ако се муниципија не изјасни на најближој скупштини после подастирања, статут се сматра одобреним.

Али ако би се ма којом приликом испоставило, да се статут коси са законом, или не одговара свом одређењу, ма када се може уништити, но у овом задњем случају увек се мора предходно саслушати дотична општина.

Против уништавајуће одлуке муниципије има места призиву на министра унутрашњих дела.

^{3.)} 15. дана у смислу §-а 6. зак. чл. XX 1901

^{4.)} Види §. 28.

^{5.)} Види §. 1. 5-7 зак. чл. XL: 1879.; §. 70. зак. чл. XII: 1894.

§. 29. Појединци могу се жалити код општине у сврху измене статута, који је ступио на снагу, па га сматрају штетним, а против, овопредметног штетног решења општинског на мунципију. одатле пак на министра унутрашњих дела.

§. 30. Нарадбе владине и муниципалне, као и њихових надлежних органа, које се односе на државну и муниципалну управу, као и њихове правомоћне одлуке донесене у дисциплинским стварима, општина не може узети у расправу, него их мора безусловно извршити.

§. 31. Градови са уређеним магистратом стоје непосредно под надзором и контролом поджупановом, мале и велике општине под надзором и контролом среских надлежних чиновника, путем ових примају наређења од мунципије, и у овом погледу путем ових облачних органа опште са мунципијом.

IV. Г л а в а.

Општинско представништво.

§. 32. Општина путем свог представништва врши своје право самоуправе.

Број општинских представника регулише број становништва, то јест на сваких 100. душа рачуна се по један представник.

Укупни број представника у малим општинама не може бити мањи од 10., нити већи од 20., у великим општинама мањи од 20., нити већи

од 40., а у варошима с уређеним магистратом мањи од 48., нити виши од 200.

Половина представника састоји се из оних општинских становника или пунолетних поседника, који плаћају највише непосредног државног пореза, односно из опуномоћеника оних пунолетних девојака, удовица или законито разведених жена и правних лица, која плаћају највише пореза по својој имовини, која лежи на територији општине, даље из татора малодобних, и старатеља оних, који стоје под старатељством, а друга половина састоји се из оних, које изаберу општински изборници, и осим тих још и они чланови општинског поглаварства, који имају право гласа по свом положају.

Ко на своје имање, које лежи у општини плаћа највише пореза, само онда може бити члан представништва, ако је држављанин, а заступање у сваком случају може се вршити само по таквом опуномоћнику, који је пунолетан држављанин, и на кога се не односе у §-у 34. предвиђени случајеви за искључење.

§. 33. Списак не бираних представника исправља се сваке године. Исправљање обавља на основу порезног исказа, у малим и великим општинама: срески начелник, у варошима с уређеним магистратом једна комисија, коју бира представништво.

Списак, који срески начелник по реду саставља, ставља се на увид код општинске куће на пет дана, која се унапред објављују; варошка комисија пак, која у одређеним и објављеним данима јавно држи своје седнице, о свом поступку подноси образложени извештај представништву, а оно од пријема извештаја за 24-сата истиче расправу и доноси одлуку.

Против садржине списка, исправљеног по среском начелнику, рачунајући од дана објаве стављања на увид, а против одлуке варошког представништва, рачунајући од проглашења, за 15 дана може се уложити призив на поджупана, а одатле за даљих 15. дана на управни одбор, против чије одлуке нема места даљем призиву.

(Но у оба случаја остаје нетакнуто право министра унутрашњих дела, да на представку великог жупана надпрегледни ствар због ситних грешака и повреда закона учињених у поступку и у одлуци.)^{6.)}

При установљењу именика и реда следовања, узима се у обзир само онај непосредни државни порез, који се плаћа на лежеће имање на подручју општине или на пустари, која је општини прикључена административно, као и доходак, који потиче од ових; надаље двостру-

---

^{6.)} Овај део изгубио је важност по §-у 20 зак чл XXVI: 1896.

ко се рачуна непосредни државни порез: професорима државних, вероисповедних и приватних завода, народним учитељима, члановима академија наука, академским уметницима, уредницима часописа и листова, свештеницима, унутрашњим и спољашњим члановима занатлиских трговачких комора, као и докторима, адвокатима, судијама, краљ. јавним бележницима, лечницима, апотекарима, хирурзима, рударима, шумарима, економима, економским чиновницима и ветеринарима, свима овима у колико имају диплому, која важи у Угарској.

У мужевљев или очев државни порез урачунава се државни порез женин, као и државни порез малолетне деце, ако муж односно отац рукује жениним или дечјим имањем.

Од оних лица, између којих би једно на основу једноставног, а друго на основу двоструког државног пореза дошао у представништво, првенство припада овом задњем, ако пак предлежи тај случај да обоје или више њих плаћају државни порез у једнакој количини, међу овима решава коцка.

Онај, ко највише пореза плаћа на своје имање, које лежи у општини, ако не станује у општини, своје право може вршити путем опуномоћника; исто тако и онај, који је у више општина уведен у списак вирилиста, своје право може вршити у свима општинама било лично, било по опуномоћнику.

У представништву једне исте општине, једно лице може имати само једну пуномоћ за заступање.

Опуномоћника ваља пријавити среском начелнику, а у варошима са уређеним магистратом: поджупану, за 15. дана од правоважности именика, односно од пријема овопредметнога обавештаја, који се одма мора учинити.

По горе реченоме има се надлежном месту пријавити и то, ако у особи опуномоћника настане промена.

§. 34 Не може се увести у именик:

а.) ко је правомоћно стављен под оптужбу због таковог злочина или преступа, за које кривични закон установљује губитак звања или суспензију вршења политичких права; надаље онај који стоји под дејством пресуде, којом је осуђен на робију, тамницу или на затвор или заточење у трајању од преко три месеца или на суспензију вршења политичких права; најпосле, онај, ко је правомоћно осуђен због злочина или преступа, почињених из користољубља⁷⁾

б.) војници, који активно служе у заједничкој војсци (у морнарици), као и домобранци у активној служби;

с.) државни и жупанијски чиновници, ако осим доходарине на своју плату не плаћају у

---

⁷⁾ Види: §. 38. 40. 75.

општини други порез; али ако осим спомену-
тога плаћају и други порез, онда им се с овим
заједно урачунава и порез, који плаћају на
своју плату;

d.) који је под стечајем;

e.) у варошима с уређеним магистратом
осим наведених у горњим тачкама још и онај
ко не зна писати и читати.

Види §. 32.

§. 35. Избор оних чланова општинског
представништва, који подлеже избору, ако уку-
пан број општинских бирача прелази 600., оба-
вља се по изборним срезовима, а ако не пре-
лази, онда заједнички.

У појединим изборним срезовима не може
бити мање од 200, а више од 600. бирача.

Изборне срезове формира представништво
после обављеног састављања бирачког списка.

Поједини изборни срез бира по могућству
у парном броју само толико представника, ко-
лико их од бираних чланова општинског пред-
ставништва падана тај срез, по сразмеру среских
бирача према свима бирачима; истом том при-
ликом, онде, где се избор обавља заједнички,
бира се онолико заменика, колико чини чет-
вртина укупног броја представника, који се
имају бирати, а онде, где се избор обавља по
срезовима, обавља се према оном броју пред-
ставника, који се тамо имају бирати, али тако
да сваки срез бира барем једног заменика.

§. 36, Општински бирач је:

a.) сваки општински становник, који је на-вршио двадесету годину, који већ од две годи-не у општини плаћа држави порез на своје имање или свој доходак; али ко осим дохода-рине I. разреда не плаћа другог пореза, само у том случају, ако не стоји под влашћу газде;

b.) даље свако тело, завод, друштво, фирма и у опште свако правно лице, ако у општини има лежеће имања и на то плаћа порез (§. 38).

Странци само онда могу вршити то право ако удовоље горњим одредбама, и ако уредно по §-у 15 ^{8.)} овог закона добију право да се настане.^{9.)}

§. 37. Бирачко право не могу вршити:

a.) активни војници заједничке војске (ра-тне морнарице), као и активни домобранци;

b.) који су због ког злочина у истражном затвору;^{10.)}

c.) који су због злочина, или због престу-па из користољубља правомоћно стављени под оптужбу или су под казном лишења слободе, или стоје под дејством пресуде која је суспен-довала вршење политичких права;^{10.)}

---

^{8.)} Види: зак. чл. V: 1903.

^{9.)} Види: § 32. 33. 38. и 40.

^{10.)} Види: §. 42.

d.) који су под стечајем;^{10.)}

e.) државни и жупанијски чиновници, ако у општини не плаћају други порез осим доходарине на њихову плату.^{11.)}

§. 38. У колико имају лежећег имања у општини: малолетне и оне особе, које стоје под старатељством, при изборима заступа тотор односно старатељ, а пунолетне женске, корпорације, заводе, фирме и у опште све правне особе заступа опуномоћник,

Ако не станује у општини онај, ко највише пореза плаћа на своје лежеће имање у општини, своје право може вршити и путем свог опуномоћника.

Иначе бирачко право може вршити само овлашћени и само лично.

Једно лице може добити само једну пуномоћ. Пуномоћ се мора бар један сат пре избора приказати изборном председнику, а на основу пуномоћи, на овај начин не приказане, не може се гласати. Ако је неко за један исти избор иставио више пуномоћи неважне су му све пуномоћи.

Види §. 36.

§. 39. По представништву изаслан одбор саставља бирачки списик у другој половини

^{10.)} Види §. 42.—

^{11.)} Они који су на основу овог §-а искључени из општинских избора, не могу вршити изборно право

последње године пред избор општинских представника, најдаље до краја септембра, на основу порезних књига од последње две године и из других података, и то, где има изборних срезова: по срезовима.

По азбучном реду састављен списак стајаће пет дана изложен код општинске куће, а на основу приговора уложених за даљих пет дана исправиће га изаслани одбор.

У које дане се може прегледати бирачки списак и до кад се могу предати приговори: поглаварство ће обзнанити речју, по улицама прилепљеним објавама и другим уобичајеним начином.

Они који су у горе означеном року уложили приговоре, одмах се имају извести о томе, како им је приговор решен, а ако се с тим не задовоље, могу се жалити у року од 10¹².) дана рачунајући од пријема обавештаја, код верификационог одбора (§. 51.) а против решења овог одбора за даљих 10¹².) дана код управног одбора (против чијег решења нема места даљој жалби.¹³.)

Пошто је сваки призив решен у задњем степену, поглаварство на списак ставља клаузулу правоћности уз ознаку дана и године

¹².) за 15 дана у смислу §-а 6. зак. чл: XX: 1901

¹³. Види: §. 25. зак. чл. XXVI: 1896.

те се избор обавља искључиво на основу овог списка.^{14.)}

§. 40, За општинског представника може бити изабран:

у малој и великој општини сваки општински становник, који је навршио 24. година и који је пунолетан, а по §-у 36. и 37. има право гласа. (§. 57.);

у варошима с уређеним магистратом сваки варошки становник, који је навршио 24. година и који је и пунолетан, даље по §-у 37. овог закона не подпада под приговор, а има својства споменута у §-у 3. 6. 7. и 9. зак. чл. XXXIII: 1874., ако уједно зна читати и писати^{15.)}

§. 41. Бирани чланови представништва бирају се сваке треће године на шест година.

На концу сваке треће године иступају заменици (§. 42.), а они редовни чланови, који су већ навршили прописаних шест година, иступају на крају сваке треће године.

Ако се оснује нова општина или је потребна нова организација ради промене у општини од оних, који су првом приликом изабрани, иступа сваки други члан, за сваки изборни срез засебно обављеним жребањем.

Жребање у скупштини обавља председник.

Они представници, који иступају, могу се поново изабрати.

^{14.)} Види §. 45.

^{15.)} Види: §. 75.; §. 10. зак. чл. IV: 1869.

§. 42. Кад ко услед уништавајуће одлуке верификационог одбора (§. 51.) отпадне од положаја представничког, надаље, кад ко међудобно умре или изгуби својство, да може бити представник (тач. в. с. д. §. 37.) или кад буде изабран за таквог општинског поглавара, који у представништву има право гласавећ по свом положају, и најпосле, кад ко даде оставку на представништву, његово место ако је на основу пореза ступио у представништво — заузима као заменик онај платац највишег пореза, који по реду долази, а ако је путем избора добио мандат, његово место заузима по реду онај заменик, који је о избору добио највише гласова.

У спорним случајевима одлучује у првом степену верификациони одбор, а у другом степену управни одбор. (§. 50. — 52.)

§. 43. Онај, ко је изабран за представника у више изборних срезова, заступаће онај срез који он сам одреди, а његово место попуњава се замеником, који долази по реду.

§. 44. Ако буде изабран онај ко је већ члан представништва на основу пореза, па задржи то својство изборног члана, на његово место ступа онај, ко највише пореза плаћа.

§. 42 Дан избора одређује:

у малим и великим општинама срески начелник, а у варошима с уређеним магистратом: поджупан.

Рок се може одредити тек пошто је списак о онима, који плаћају највише пореза, састављен односно исправљен (§. 33.) и обзнањен, и онда, када су жалбе против бирачког списка већ у последњем степену решене, и списак постао правоважан. (§. 39.)

§. 46. Избор се обавља гласаницама уз јавно прибележење гласачева имена.

Ако на гласаници има више имена, него што је општина односно општински изборни срез властан да бира, последња имена не узимају се у обзир.

Ако су међу онима, који би на овај начин били изабрани са најмањим бројем гласова, више њих добили подједнак број гласова, о томе, ко да буде представник, путем коцке одлучује изборни председник.

§. 47. Избор руководи: у малим и великим општинама главни срески начелник или од њега овлашћени начелник, а ако су ови спречени, онда од поджупана на ову сврху посебно одређени заменик, — у варошима с уређеним магистратом, од муниципије на ту сврху изаслати председник.

Ако се избор обавља у више срезова, руководитеље одређује срески начелник односно од муниције изаслати председник.

Кад се избор отпочне, бирачи између себе одређују 4 повереника.

Ако не ће да врше то своје право, поверенике ће именовати председник.

Види: §. 54.

§. 48. Избор у општини мора се обавити за један дан, без обзира на то, да ли има изборних срезова или не, Избор почиње у 9 сати ујутру и траје до 4 сата после подне оног дана, који у вароши поджупан, а у малим и великим општинама срески начелник одреди и по пропису објави бар три дана унапред.

Преко тог времена није слободно примати гласове.

§. 49. Пребројавање гласова бива јавно, и о томе се води записник.

Ако се пребројавање прекине, онда се записник и гласанице забраве у гласачку кутију, коју ће запечатити председник и бар још два повереника.

Резултат избора, на лицу места одмах проглашује изборни председник, и о свом поступку извештава представништво.

Списак изабраних представника пак одмах се објављује.

§. 50. Жалбе против изборног поступка, даље приговори против пасивног права бирања изабраног представника, предају се код верификационог одбора за 10 дана рачунајући од избора¹⁶⁾.

---

¹⁶⁾ За 15. дана по §-у 6. зак. чл. XX: 1901.—

§. 51. Верификациони одбор састоји се из четири члана, од којих двојицу бира представништво, пре избора, од оних представника, који не потпадају под најближи избор; двојицу пак именује у малим и великим општинама срески начелник, у варошима са уређеним магистратом: поджупан, од оних представника, који не потпадају под најближи избор.

Председник је овог одбора у малим и великим општинама срески начелник или онај подначелник кога уз поджупанову претходну дозволу опуномоћи срески начелник; ако су ови спречени: од поджупана на ову сврху посебно одређени заменик; у варошима с уређеним магистратом: поджупан, или ако је он спречен: од муниципије за то изаслани заменик.

Перовођа и референт одбора је бележник. Седнице су му равне.

§. 52. Против одлуке верификационог одбора, од уручења за 5 дана¹⁶⁾ може се уложити жалба на управни одбор, против чије одлуке, донесене у стварима против којих је у смислу како §-а 33., тако и у смислу овог параграфа на њега уложена жалба, нема места даљој жалби, али остаје то право Министра Унутрашњих дела, да због битних погрешака и повреда закона у поступку и одлуци, уништи цео поступак на предлог великог жупана.¹⁷⁾

¹⁶⁾ За 15 дана по §-у 6. зак. чл. XX: 1901.—

¹⁷⁾ Види §. 42.

§. 53. Кад је свугде обављен избор у општинама односно у изборним срезовима, срески начелник, односно поджупан — без обзира ни поступак пред верификационом одбору — сазива ново представништво, да се конституише, и уједно може одредити и дан за избор часништва, али тако, да о року избора часништва, општина мора бити извештена бар 48 сати раније.

§. 54. Изборни председници, повереници и она службена лица, која по §-у 47. морају бити присутна, као у опште и гласачи, стоје под посебном заштитом закона.

Са гледишта личне сигурности, имају се применити исти они прописи, који се примењују при избору посланика за народну скупштину, а почињени преступи казниће се по прописима казненог закона.

V. Глава.

Скупштина представништва.

§. 55. Редовни председник скупштине јесте: у малим и великим општинама кнез, а у варошима с уређеним магистратом: градски начелник.

Ако би редован председник спречен био, онда председава заменик кнеза, а овде заменик градског начелника, где пак таквих нема: најстарији сенатор.

§ 56. Време и број скупштинских седница, установљује општина статутом, али свака општина, сваког пролећа мора одржати скупштину ради прегледања рачуна од прошле године, а сваке јесени ради установљења прорачуна за идућу годину, и то бар један месец дана пред пролетњу и јесењу скупштину дотичне муниципије.¹⁸⁾

Ако кнез, градски начелник или само представништво, или четвртина представника потребним сматра, може се држати ванредна скупштина и то толико пута, колико пута то захтевају прилике; осим тога кнез је дужан сазвати ванредну скупштину на позив муниципалне скупштине, управног одбора, поджупана, даље у малим и великим општинама на позив средског начелника, као и на жељу бележникову.

Председник је дужан бар 24. сата раније извести чланове представништва о року како редовне, тако и ванредне скупштине, и о предмету, који ће се на њима узети у расправу.

На ванредним скупштинама могу се узети у разматрање само такви предмети, који су стављени на дневни ред, саопштен на горњи начин, док на редовним скупштинама и друге ствари, а могу и поједини чланови скупштине чинити самостане предлоге. Али оваки самостални предлози морају се бар 24 сата раније

---

¹⁸⁾ Види § 83.

пријавити општинском поглаварству, а да је то учињено мора се посведочити у скупштинском записнику.

§. 57. На скупштини решавају присутни. Пословни ред већања установљује општина путем статута.

Онај, ко држи под закуп општинска добра, или с општином стоји у уговорном односу или у парници не може учествовати у расправљању никаквих ствари, које се тичу општинских јавних добара или која потичу из уговорног одношаја.

У опште свако може учествовати у расправљању и гласати само у таквим стварима у којима није непосредно заинтересован.

§. 58. Од чланова поглаварства, у скупштини имају право гласа (§, 57.) само градски начелник, кнез, бележници, полицајни капетан сенатори, односно већници (§. 63.), фишкал, приседници сиротињског стола, благајник рачунопрегледач, сиротињски отац, лечник односно окружни лечник, мерник и општински шумар.

Остали чиновници имају реч у скупштини, па ако се на то позову и дужни су говорити, али право гласа имају само у том случају, ако су и иначе чланови представништва.

§. 59. Скупштину отвара и затвара председник; он води већање, и пази, да се одржи пословни ред.

Председник има право и дужност, да после опомене уклони из дворане немирне слушаоце, и да упути говорника, да се држи ствари, па ако би се од ње опетовано удаљио, или ако би се огрешио о пристојност, може га упутити на ред, а ако и то не би помогло, може му у том предмету одузети реч.

Председник ставља на гласање питање.

Пре гласања чланови имају право да говоре к установљењу питања, а ако се мишљења поделе, решава одлука већине.

Одлука се доноси, ако се то тражи, гласањем, које се обавља путем устајања, а ако 10 чланова желе, или ако је реч о отуђивању, оптерећивању општинског коренитог имања, о склапању или укидању теретних уговора, о општинском зајму или о улагању општинског новца, или у случају одлуке, донесене о томе, да ли да се дозволи жалба по §-у 25. само ван заседа, председник је увек дужан одредити поименично гласање.

§. 60. Ко изразима увреди достојанство већања или чланове скупштине, па то одмах не повуче, или унаточ опомене буни саветовање зазорним својим понашањем, тај вређа скупштину, и казниће га скупштина уз искључење жалбе, у малим и великим општинама глобом до 15. форинти, а у варошима с уређеним магистратом глобом до 50 форинти, која се глоба има убрати управним путем.

Глоба се уплаћује у благајну за сиротињу. Глобом оптерећени не може учествовати у скупштинама дотле, док не исплати глобу.

Кад је пао предлог, да се казни увреда, нанесена скупштини, најпре се о том гласа, да ли да се казни оптуженик, а тек после о количини глобе.

§. 61. Ако би које општинско представништво тако што учинило, што доводи у опасност државне интересе, или општинско благостање, Министар Унутрашњих дела, на предлог и по саслушању муниципије може разрешити представништво, и путем муниципије учинити расположење у погледу међувременог отправаљања ствари.

Уз министрово одобрење муниција одређује конституисање новог представништва и у вези с тим, дан избора, али конституисање новог представништа и односно избор не може се одлагати преко једне године дана.

Али ако би нов избор ускратили, горње одредбе, могу се по овом закону продужити и на дуже време: а ако би се представништво морало поново разрешити, избор се може одложити и на дуже време.

VI. Глава

О општинском поглаварству.

§. 62. Општинско поглаварство извршује наредбе виших управних власти и одлуке пред-

ставништва, и обавља све оне послове, које закон и наредбе виших власти упућују општини, ако ти послови нису остављени представничкој скупштини или ако нису упућени у делокруг појединих органа.

§. 63 Општинско поглаварство састоји се из кнеза и његова заменика (подкнез, или општински судија), барем из 2. већника (ешкут, заклетник), окружног бележника, окружног сиротињског оца и окружног лечника; онде где то захтевају месне прилике, може се уз одобрење дотичне муниципије укинути место подкнеза и другог већника (ешкут, заклетник); у великим општинама: из кнеза, његова заменика (подкнеза или општинског судије) барем 4. већника, благајника, општинског бележника, односно из редовног општинског или окружног лечника.

У варошима с уређеним магистратом поглаварство сачињавају: градски начелник, полицајни капетан, сенатори, велики бележник, бележници с редовном платом, главни фишкал, фишкали с редовном платом, приседници сирочадског стола, благајник, рачуноиспитач контролор, сирочадски отац, архивар, лечник, мерник, општински шумар, и други чиновници, које општина поставља према месним потребама.

Сенат се пак састоји: из градског начелника, као председника и полицајног капетана,

сенатора, великог бележника, главног фишка-ла и лечника, као чланова.

§. 64. Статут о устројству, што су их ва-роши с уређеним магистратом саставиле у смислу §-а 65. зак. чл. XVIII: 1871., даље они жупанијски, као и на основу ових издати општински статuti, који уређују дужности поглавара и број служитеља, имају се довести у склад са одредбама, овог закона у року који ће утврдити министар унутрашњих дела.

§. 65. Редовну плату имају:

у малим и великим општинама бележник односно бележници, окружни бележници и редовни општински односно окружни лечник;

у варошима с уређеним магистратом. сви редовни чланови поглаварства, манипулативног и помоћног особља.

Количину плате, као и евентуалних дневница општина установљава статутом.

Да ли да се у опште да плата поглавари-ма у малим и великим општинама? и колика? даље који да се положаји поглавара вежу за исказивање имовне кауције, која се установљује према месним приликама? установљују саме општине у статуту споменутом у горњем §-у, обзиром на досадањи обичај, на имовне прилике општине и на запосленост поглавара.

Онде где то захтевају прилике јавне сигурности, муниципија може наредити да се кућа

и остало имаће поглавара осигура од пожара на општински трошак.

§. 66. Годишње принадлежности градског начелника не могу бити мање од оне плате, која је установљена у дотичној муниципији за среског начелника, а плата полицајног капетана не може бити мања од плате подначелника.

По малим и великим општинама плату општинског односно окружног бележника, утврђује муниципија по саслушању представништва и према имовним приликама општине, односно спојених места ¹⁹⁾

(Ова плата, не узимајући у обзир слободан стан у природи, не може бити мања од 400. форинти а. вр., а онде где то дозвољавају имовне прилике општине, муниципија може из службене дужности подићи плату до 600. форинти: против ове одлуке муниципије, општини остаје право жалбе на министра унутрашњих дела) ²⁰⁾

До сада установљена и у опште једном утврђена плата не може се снизити. У овом погледу предлежи изузетак само онда, ако дотична општина докаже своју преоптерећеност и ако снижење одобри муниципија; земље, које су бележници до сада уживали, и у будуће се

¹⁹⁾ Види §. 1. зак. чл. XI: 1904.—

²⁰⁾ Види зак. чл. XI: 1904.—

имају оставити бележницима, али им се од установљене плате у готовом може одбити онај годишњи доходак, што га земље доносе по катастру; против одлуке муниципије, заинтересовани могу се жалити на министра унутрашњих дела.

О остарелим бележницима и бележничким удовицама и сирочади, дужна је муниципија да се стара путем мировинског завода, што га је статутом већ основала, или што ће га тек основати. У ову сврху могу се удружити и више муниципија.^{21.)}

§. 67. Окружног бележника заједнички плаћају удружена места.

То, да ли да које окружно бележништво поред окружног бележника држи и подбележника, као и то, у којој општини да станује бележник, а у којој подбележник и у ком сразмеру да доприносе удружена места, плати окружног бележника и заједничким издатцима, од случаја до случаја одлучује поджупан уз саслушање представништва и дотичног управног чиновника; против ове одлуке има места жалби на муниципалну скупштину.

§. 68. У малој општини кнеза и већника бирају општински бирачи (§. 35. 36. и 37.), а окружног бележника и окружног сирочадског оца скуп представништава удружених општина;

---

^{21.)} Види §. 11. зак. чл. XI: 1904.; §. 12. зак. чл. XXII: 1886.

у великим општинама кнеза, већнике и сирочадског оца бирају општински бирачи; општинског бележника и општинског лечника, у колико општина сама држи свог посебног општинског лекара — бира представништво;²²⁾

а у варошима с уређеним магистратом. осим полицајских капетана, цело поглаварство, као и чланове помоћног и манипулативног особља бира представништво.²³⁾

§. 69. У малим и великим општинама бирају се доживотно бележници и лечници, а у варошима с уређеним магистратом осим ових још и чланови помоћног и манипулативног особља;

остали чланови поглаварства бирају се у малим и великим општинама на три године, а у варошима с уређеним магистратом на шест година.

Од овог општег правила изузимају се у варошима с уређеним магистратом полицајски капетани, које велики жупан именује доживотно, а са свог положаја могу бити уклоњени само дисциплинском одлуком, исто тако, као и доживотно изабрани бележници, лечници и чланови помоћног и манипулативног особља. — Полицајски капетани не могу учествовати у сенатском решавању таквих ствари, које се

---

²²⁾ Види: §. зак. чл. XXXVIII: 1908.-

²³⁾ Види: §. 72.

тичу варошких финансија, прихода, имања и привреде. — Уједно се овлашћује Министар Унутрашњих Дела, да у оквиру закона, статутом уреди чиновнички и службени одношај полицајског капетана, како према месној власти вароши суређеним магистратом, тако и према дотичној муниципији.

Онај поглавар, коме је истекао мандат, дужан је вршити све оне дужности које су скопчане с његовим звањем, а овлашћен је вршити сва права, која из звања потичу, док не узме звање његов последник, који ступа на његово место, било путем избора, било путем замењивања.²⁴⁾

Против оног поглавара, који је због болести постао неспособан да врши своје службене дужности, пре него што би разрешен био од звања, покреће се исто такав поступак, као у случају умировљења по званичној дужности због болести.

§. 70. У погледу избора, берива и места становања окружног лечника (меродавне су одредбе) §-а 144. зак. чл. XIV: 1876.²⁵⁾

§. 71. Изабрани кнез у малим и великим општинама, само у случају велике спречености може одбити то звање, а изабрани општински становник дужан је бар годину дана обављати то звање под теретом казне до 100 форинти.

²⁴⁾ Види §. 88.

²⁵⁾ Види § 6.8. и 10.—17.; зак. чл. XXXVIII: 1908.

Изабраноме, у случају ванредне спречености поджупан даје разрешницу на основу образложене молбе. Против поджупанове одлуке има места жалби на муниципију.

Онај, ко је годину дана већ кнезовао, или ко је платио глобу, не може се обвезати, да кнезује, или да се пре истека шест година поново прими тог звања.

§. 72. Избор општинског поглаварства и помоћног манипулативног особља, обавља се на општинској скупштини за избор часника.

Председник ове изборне скупштине је у малим и великим општинама срески начелник, или по њему овлашћени подначелник, а ако су ови спречени, онда од поджупана на ову сврху одређени заменик; у варошима са уређеним магистратом: поджупан или, ако је овај спречен, од муниципије на то изаслани заменик.

§. 73. За поглавара може бити изабран сваки држављанин, који је 24 године и пунолетан, ако је општински бирач, а не потпада под изузетке, предвиђене у §-у 75.

Али за бележника, лечника, фишкала, мерника и шумара могу бити изабрани и они, који пређе нису били општински бирачи

§. 74. У погледу положаја везаних за посебну квалификацију меродавне су одредбе и то за положај градског начелника VII §. 5. зак.

Види: §. 78. и 84.

чл. 1, 1883.; за положај бележника у малим и великим општинама §. 6. зак. чл. 1:1883., а у варошима са уређеним магистратом §. 3. или 6. зак. чл. 1. 1883.; у погледу положаја лечника §. 9. зак. чл. 1. 1883. и §. 143. зак. чл. XIV:1876.; у погледу фишкарског положаја VIII §. 5 зак. чл. 1:1883.; у погледу мерничких положаја од сада прво зачело §. 10. I: 1883.; и у погледу шумара §. 12. зак. чл. 1:1883. односно одредбе зак. чл. XXXI: 1879.

§. 75. За општинског поглавара не може бити изабран:

а.) онај, ко не може бити општински представник;

б.) свештеник, учитељ, државни и жупанијски чиновник, ако и има бирачко право у општини;

с.) у малим и великим општинама кнез и благајник заједно или с бележником;

д.) у варошима с уређеним магистратом: градски начелник, велики бележник, благајник и чланови рачуноревизорског особља, истодобно не могу бити они, који међу собом стоје у првом степену сродства или тазбине.

§. 76. Изабрани поглавар, за цело време свога службовања мора стално становати у општини односно у округу.

§. 77. Код попуњавања сваког звања варошког или општинског поглавара, помоћног

и манипулационог особља има места кандидацији.

Право кандидовања:

у малим и великим општинама, у погледу кнеза, надаље општинског и окружног бележника, најпосле општинског и окружног лечника. врши председник скупштине за избор часништва а у погледу осталих места: представништво под руководством председника скупштине за избор чиновника; у варошима суређеним магистратом осим места полицајског капетана, у погледу целог поглаварства, као и помоћног и манипулативног особља с погледом на места, која су везана за посебну квалификацију, у границама зак. чл. I: 1883., а и с обзиром на одредбе зак. чл. XLIV: 1868. листу кандидата саставља кандидациони одбор, који се састоји из председника изборне скупштине, као председника, затим из 2 члана, које изабере представништво из своје средине, и из 2 члана, које председник изборне скупштине позове такођер из средине представништва; ако се гласови подједнако поделе, одлучује председников глас.

Резултат кандидације, на изборној скупштини објављује њезин председник, а кандидациони одбор није дужан образложити своју одлуку.

На свако место мора се кандидовати барем 3 лица, од овог правила може се одустати само

онда, ако се на упражњено место није пријавило три лица, која би се могла кандидовати.

Пуноважно се може гласати само на кандидата.

Начин постављања послужитељског особља, вароши с уређеним магистратом установљавају путем статута.

§. 78. Рок скупштине за избор часништва : одређује у малим и великим општинама срески начелник, а у варошима суређеним магистратом поджупан и то на који дан после конституисања представништва.

Исто њима спада у делокруг, да учине претходне одредбе за избор и да објаве избор; председнику (§. 72.) изборне скупштине припада право и дужност, да руководи избором и да одржава ред.

Кад се отпочне избор, бирачи ће између себе одредити 4 повереника поред председника.

Ако бирачи неће да врше ово своје право, председник је дужан одредити поверенике.

§. 79. Избор се обавља акламацијом или гласањем.

Ако десет бирача затраже гласање, председник је дужан то одредити.

§. 80. Гласање бива:

у малим и великим општинама прибележења имена и гласа гласачева;

Види §. 6. зак. чл. XXXVIII: 1908.

у варошима са уређеним магистратом путем гласаница.

Бележење гласова, скупљање гласаница и збројавање гласова, јавно обавља од председника именовано изасланство.

§. 81. Апсолутном већином гласова бирају се: у малим и великим општинама бележник, односно окружни бележник, као и лекар односно окружни лекар и кнез; а у варошима с уређеним магистратом чланови сената и благајник.

Ако од кандидата ни један није добио апсолутну већину, онда има места новом гласању међу оном двојицом, који су добили највише гласова; при једнакој подели гласова, решава коцка.

При избору осталих чланова поглаварства и помоћног и манипулативног особља, довољна је релативна већина гласова.

О целом изборном поступку води се записник, у који се имају записати битни моменти поступка, уз кратку ознаку евентуалних протеста, и који потписују председник, бележник и два повереника.

Ако повереници ускрате потпис, ова околност има се забележити у записник, али то нема утицаја на његову веродостојност.

Против избора може се уложити жалба за 15 дана од дана проглашења резултата, на

муниципални одбор, а оданде на министра унутрашњих дела.

§. 82. Ако се упразни место окружног или општинског бележника, исто тако окружног и општинског лечника; у малим и великим општинама: срески начелник, а у варошима с уређеним магистратом: поджупан расписује јавни стечај, који се има објавити на подручју муниципије, евентуално и у суседним жупанијама, а према приликама и по целој земљи.

Кандидација се обавља на основу стечаја и то за лечнике обзиром на одредбе (у тачки с.) §-а 152 зак. чл. XIV:1876.) ^{26.)}

§. 83. Окружног бележника и окружног сиротињског оца у окружном седишту под председништвом среског начелника, бира спојених општина заједничка скупштина представника и поглавара с правом гласа; (а окружног лечника бира она скупштина, која је под председништвом среског начелника у окружном здравственом седишту састављена од представника и поглавара оних општина, што су се удружиле, да држе заједничког лечника, односно састављена од повереника, што их изаберу представништва из своје средине, у броју, који одреди поджупан у смислу § а 144. зак. чл. XIV:1876.) ^{27.)}

^{26.)} Види: §. 6. и 35. зак. чл. XXXVIII: 1908.—

^{27.)} Види: 3. и 4. зак. §-а 6. зак. чл. XXXVIII: 1908.

§. 84. Међувремено коначно упражњена места попуњавају се прописним избором односно именованем, а привремено упражњена места: постављањем заменика.

Постављање заменика обавља у малим и великим општинама у погледу окружног односно општинског бележника, као и у погледу окружног односно општинског лечника: срески начелник; — у варошима с уређеним магистратом, у погледу места градског начелника: скупштинска седница представништва, која се има одржати под председништвом поджупановим, а у погледу места полицајског капетана: велики жупан.

У погледу осталих места постављање заменика спада у правни круг представништва, у чијој скупштинској седници том приликом председава, у малим и великим општинама: срески начелник (§. 72.); а у варошима с уређеним магистратом; редовни председник.

Упражњена места доживотно изабраних поглавара или чланова помоћног и манипулативног особља, попуњавају се доживотно и ван редовне скупштине за избор часништва; они пак поглавари, који буду међувремено изабрани или постављени за заменике на место поглавара, који се не бирају доживотно, остају у својим звањима само до опште рештаурације.

Изузимају се и они, који су постављени за

заменике на таково место, које је упражњено услед суспензије од звања дисциплинским путем; код ових, репоновањем дотичнога у звање престаје и замена.

§. 85. Сваки члан поглаварства и помоћног и манипулативног особља, пред представништвом полаже ову заклетву:

„Ја Н. Н. заклињем се, да ћу савесно и тачно вршити све своје дужности, које су везане с мојим звањем. Тако ми Бог помогао!“

Ако би изабрани тврдио, да се заклетва противи његовом верском убеђењу, тада полаже ово заверење:

„Ја Н. Н. свечано обећавам, да ћу савесно и тачно обављати све дужности, које иду с мојим звањем.“

VII. Глава.

О одговорности поглаварства и представника.

§. 86. Сваки члан представништва и помоћног и манипулативног особља, дужан је накнадити потпуну штету, коју је причинио неправно и ненадлежно држави, муниципији, општини или појединцима у свом званичењу било својим радом, било својим пропуштањем; намерно или из кажњивог нехата, ако се штета није могла отклонити прописаним правним леком.

Расматрање тужбе ради одштете спада у делокруг, по парничком поступнику надлежног

суда, који је о покретању тужбе дужан извести вишу управну власт. Упорни парничари могу се казнити новчаном глобом до 500 форинти у корист општинског сиротињског фонда, а морају се осудити на сношење парничких трошкова. ^{28.)}

§. 87. Ако је поглавар или члан помоћног и манипулативног особља поступио по вишем налогу и у смислу тога налога, тужбе ради одштете имају се покренути против оних, који су наредили незаконито дело.

Они чланови општинског представништва који су наредили да се учини незаконито дело, према оштећеном, одговарају солидарно, а између себе подједнако.

§. 88. Ако се оштећени не може да наплати због сиромаштва поглавара или члана помоћног или манипулативног особља, или ако се не може установити, који су гласали за штетну одлуку: ненаплаћену штету накнадиће општинска благајна уз одржање права на регресну тужбу, осим оног случаја одштете, која може да потече из сопственог делокруга полицијског капетана, и за који ће министар унутрашњих дела у правилнику, који има издати у смислу §-а 69, учинити расположење сходно службеном одношају.

Штету пак причињену по оним чиновницима, који рукују новцем, сносе после ових у

^{28.)} Види: §. 115.

првом реду они, који су у смислу општинског статута дужни водити надзор над руковањем, па су занемарили вршење своје дужности.

§. 89. За извршење наредаба, које се односе на државну или муниципалну управу, у првом реду су одговорни:

у малим и великим општинама кнез и окружни односно општински бележник,
у варошима с уређеним магистратом: градски начелник.

Наредбе у погледу општина, које припадају окружном бележништву: срески начелник шаље окружном бележништву, који исте извршава заједнички или споразумно са општинским кнезом дотичне општине.

У оним унутрашњим пословима, које самостално обавља општина у оквиру закона, право надзора и контроле над поглаварством врши у првом реду представништво, у другом реду по малим и великим општинама: срески начелник, а у варошима с уређеним магистратом: поджупан.

VIII. Глава.

О дисциплинском поступку.

§. 90. Дисциплинском поступку има места против ма ког члана општинског поглаварства као и помоћног и манипулативног особља:

а.) ако повреди или немарно обавља своју дужност, одређену у закону, статуту или вла-

диним наредбама, или ако се покаже неспособним за вршење истих, осим случаја болести;

b.) ако изврши такovu одлуку или статут, који је преиначила, односно који још није одобрила влада односно муниципија изречно или прећутно, а који се не може извршити без вишег одобрења, или

c.) ако проводи такав неморалан живот, који изазива јавну саблазан, или ако учини иступ овакове врсте.

§. 91. Дисциплински поступак може одредити:

у малим и великим општинама срески начелник, поджупан, управни одбор, муниципална скупштина и велики жупан;

у варошима с уређеним магистратом против градског начелника, полицијског капетана сенатора, великог бележника, главног фишкала и окружног лекара: представништво, поджупан, управни одбор, муниципална скупштина и велики жупан; а против осталих чланова поглаварства, као и против помоћног и манипулационог особља и градски начелник.

Против одлуке, којом је одређен дисциплински поступак има места постепеном утоку и то: против одлуке среског начелника и градског начелника на поджупана, а против преиначујуће одлуке овога: на управни одбор; против одлуке представништва и поджупана: на управни одбор. а против преиначујуће од-

луке овога: на министра унутрашњих дела; против првостепене одлуке управног одбора, муниципалне скупштине и великог жупана може се свагда уложити призив у року од 8. дана на министра унутрашњих дела. ^{29.)}

§. 92. Дисциплинску истрагу води у великим и малим општинама срески начелник или по његову налогу подначелник, а у варошима с уређеним магистратом, против градског начелника, полицијског капетана, сенатора, великог бележника, главног фишкала и општинског лекара: поджупан, против осталих чланова поглаварства, као и против помоћног и манипулативног особља: градски начелник и то с таквим делокругом, какав има у великим и малим општинама срески начелник.

Поджупан може спровести истрагу и путем повереника.

Сведоци, који буду преслушани у току истраге, по правилу не могу се припустити заклетви; али у колико би орган, који води истрагу, нашао да је потребно, да се преслушани сведоци припусте заклетви ради установљена чињеница, које имају одлучни утицај на решавање ствари, онда се сведок може заклетви.

Министар унутрашњих дела овлашћује се,

---

^{29.)} У смислу §-а 6. зак. чл. XX: 1901. за 15 дана. Види: §.§. 93. 95. 96. 98 и 104.

да правилником установи присилне мере против оних сведока, који не ће да се одазову позиву или не ће да сведоче, као и поступак у случају заклинања сведока, сходно одредбама из §-а 204. 206. и 242. зак: чл. LIV. 1868.

§ 93. Онај, ко је одредио истрагу, може истодобно или и у току истраге, ако то оправдавају предлежеће прилике, привремено суспендовати од звања дотичног поглавара или члана помоћног и манипулативног особља. Против одлуке донесене у погледу суспензије, има места постепеном призиву (§. 91.), али се суспензија може извршити на основу првостепене одлуке и у случају призива.

Место, од звања суспендованог поглавара или члана помоћног и манипулативног особља, попуњава се путем привремене замене (§.84.).³⁰⁾

§ 94. У случајевима, који не трпе одлагања поджупан односно срески начелник и не сачекајући замену, може наредити својим органима да неизвршену наредбу изврше о трошку дотичног поглавара, а ако у овога нема имања, о трошку општинском, али општину мора штедити, колико је где могуће

§ 95. Крив поглавар, као и члан помоћног и манипулативног особља може бити кажњен према величини преступа:

а.) у случају мањег преступа:

---

³⁰⁾ Види: §§-е 97. 104. 107. и 108.—

у малим и великим општинама укором или новчаном глобом до 25 форинти; у варошима с уређеним магистратом укором или новчаном глобом до 50 форинти; ²⁹⁾.

б.) у случају тежег преступа или поврата, како у малим и великим општинама, тако и у варошима с уређеним магистратом: новчаном глобом од 25. форинти односно од 50. форинти до 500 форинти или и губитком звања.

У дисциплинској одлуци имају се установити трошкови поступка, као и то ко је дужан сносити трошкове око поступка.

У дисциплинској одлуци мора се одредити строги рок за исплату глобе и трошкова, исто тако има се у њој изрећи, у смислу статута, што га је муниципија у овом предмету сачинила, а министар унутрашњих дела одобрио, или што ће га у будуће саставити, а министар унутрашњих дела одобрити, на што да се употреби глоба, али тако, да се она глоба, што је у варошима с уређеним, магистратом по тачки а) одмери градски начелник, у сваком случају мора употребити на сиротињски фонд дотичне вароши; најпосле увек се мора установити одговорност у погледу накнаде оне штете, што ју је причинио осуђени, али тужба ради одштете има се покренути пред редовним судијом.

---

^{31.)} Види: §. 96. 101.

§ 96. У малим и великим општинама срески начелник, као и у варошима с уређеним магистратом градски начелник и поджупан, од казни, које су предвиђене у §-у 95. може применити само оне, које су споменуте у тачки а.)³²⁾

§. 97. Против одлуке, којом је изречен укор, осуђеник нема права призива, али у погледу оглобљења, суспензије од звања и отпуштања :

а) против одлуке среског начелника, и у варошима с уређеним магистратом против одлуке градског начелника може се уложити призив на поджупана, а оданде на муниципални управни одбор;

б.) против поджупанове првостепене одлуке може се уложити призив на муниципални управни одбор, а одавде на министра унутрашњих дела.

У случајевима под тачком а) и б) може се уложити призив само у року од 8 дана³³⁾, рачунајући од проглашења или уручења одлуке.

Расположење у погледу суспензије, може се одма извршити и у случају призива.

§ 98. Ако би се из истраге, одређене у смислу §-а 91. показало, да предлеже такви

³²⁾ Види: тач. а.) и б.) §-а 98.—

³³⁾ 15. дана у смислу §. 6. зак. чл. XX: 1901

преступи, који потпадају под теже урачунавање, и према томе, да за собом повлаче одмерење веће новчане глобе или евентуално и губитак звања, те би њихово кажњавање прешло у §-у 96. одређен делокруг среског начелника, у варошима с уређеним магистратом градског начелника, надаље поджупана:

а) срески односно градски начелник, списе по њему спроведене истраге доставља поджупану, који, ако за потребно налази, одређује накнадну истрагу, и према успеху истраге, одлучује у првом степену, ком приликом, без обзира на одредбе §-а 96., може применити у тачки б.) §-а 95. споменуте казне и против поглавара и члана помоћног и манипулативног особља у дотичној вароши с уређеним магистратом ;

б) поджупан оне списе, који се односе на истрагу, спроведену по њему или његову опуномоћенику против чиновника вароши с уређеним сенатом, ради доношења првостепене одлуке, шаље дисциплинском пододбору муниципалног управног одбора, који по потреби такођер може одредити накнадну истрагу.

Против одлуке дисциплинског пододбора управног одбора има места призиву на министра унутрашњих дела.

§ 99 У целом току дисциплинских ствари нема места призиву против две сагласне одлуке, али велики жупан може против ма какве

одлуке службено уложити призив на министра унутрашњих дела.

Ствари, које су завршене двема једнаким одлукама, донесеним на основу резултата обављене дисциплинске истраге, имају се месечно пријавити управном одбору; али велики жупан је дужан о овако свршеној ствари за 8 дана поднети извештај, а министар унутрашњих дела за даљих 30 дана може затражити списе ради коначног решења.

Првостепене дисциплинске одлуке, као и другостепене одлуке, које преиначују оне прве, ако призивом нису нападнуте, морају се по истеку призивног рока приказати великом жупану, који може за 8 дана затражити списе, а за даљих 15 дана може да поднесе сво предлог министру унутрашњих дела ради даље ревизије.

§. 100. У случају теже новчане глобе и у случају отпуштања из службе, пре донашања првостепене одлуке, увек се мора саслушати мишљење фишкала, а оптужени поглавар, као и члан помоћног и манипулативног особља, овлашћен је загледати у мишљење фишкалово и у резултат истраге, и на то у року од 8 дана дати писмену изјаву.

У случају призива, списима се има прикључити како мњење фишкалово, тако и изјава.

§ 101. Од звања суспендовани представ-

ник и члан помоћног и манипулативног особља, у колико није кажњен отпуштањем из звања, има се по правомоћности дисциплинске одлуке репоновати у своје звање.

Ако је као казна примењена новчана глоба, па осуђеник у одређеном року (§ 95) не исплати у правомоћној дисциплинској одлуци одмерену му новчану глобу и установљен трошак — у колико није био суспендован од звања — глоба и трошак има се одбити од половине плате осуђеникове, приликом исплате доспелих obroka; ако пак од звања суспендован поглавар, члан помоћног и манипулативног особља, не би у одређеном року исплатио одмерену му глобу и трошак, овај, и ако је после правомоћности дисциплинске одлуке, враћен у своје звање, све дотле док глоба и трошак нису потпуно намирени и надаље има права само на ону своту за издржавање, која му је установљена по зачелу другом §-а 104. за време суспензије; у овом случају онај део берива дотичног поглавара, члана помоћног и манипулативног особља, што прелази своту за издржаваље, упутребиће се на отплату глобе и трошка.

Ако је такав поглавар кажњен новчаном глобом, који не вуче плату, па одмерену глобу и трошак не исплати у одређеном року, глоба и трошак могу се убрати управним путем из његова приватна имања.

§ 102. Место оног поглавара и члана помоћног и манипулативног особља, који је кажњен губитком звања, у смислу §-а 84. овог закона, мора се попунити свакако у току од месец дана, али онај, који је осуђен на губитак звања, не може бити поново изабран до редовних избора, а у случају губитка звања по други пут, губи способност за даљу службу.

Општински или окружни бележник не може бити поново изабран у истој општини или окружном бележништву, а ако је други пут свргнут са свог звања, нигди више.

§. 103. Против поглавара или члана помоћног и манипулативног особља, који је оставку дао на звању, или који није изабран на међувременом избору, по правилу се не може одредити дисциплински поступак; а у течај стављени дисциплински поступак по правилу се има обуставити, ако оптужени поглавар или члан помоћног и манипулативног особља не буде изабран приликом међувремено обављеног избора.

Али, ако, како у једном, тако и у другом случају бивши поглавар или члан помоћног или манипулативног особља још није решен одговорности и ако предлежи питање установљења имовне одговорности, и ако евентуално пензионисање његово стоји у вези са резултатом решења дисциплинске ствари, онда се може одредити дисциплински поступак против

поглавара или члана помоћног и манипулативног особља, који је иступио из звања, а против поглавара или члана помоћног и манипулативног особља, који није изабран на редовним изборима, одржаним за време тока дисциплинског поступка, има се наставити дисциплински поступак и завршити правомоћном одлуком.

После одређења дисциплинског поступка, до окончања поступка правомоћном дисциплинском одлуком, по правилу нема места оставци. Али у изванредним случајевима, ако се унапред види, да преступ спада под блажије урачунавање, и не предлежи имовна одговорност. шта више, ако интерес јевне службе захтева, да се уважи оставка, оставка се може уважити.

§. 104. Суспендовани поглавар, члан помоћног и манипулативног особља, ако вуче плату, за време суспензије, на име свог издржавања добиће од трећине до половине своје плате.

О овоме одлучује власт, која је одредила дисциплински поступак, против које одлуке има места постепеном призиву, установљеном у §-у 90. овог закона.

Од свог звања суспендовани бележник, за време своје суспензије задржава свој стан у природу, осим оних просторија, што служе за званичну употребу.³⁴⁾

³⁴⁾ Види §. 101.

§ 105. У случају мањег немара и мање непокорности, у варошима с уређеним магистратом исто тако, као и у великим и малим општинама : поджупан, а у великим и малим општинама : срески начелник може уз саслушање дотичних али уз искључење призива, колико пута је то потребно применити казну због нарушавања званичења, која се казна састоји из новчане казне и то према градском начелнику вароши с уређеним магистратом до 10. форинти, а према осталим поглаварима, члановима помоћног и манипулативног особља и према поглаварима у малим и великим општинама до 5 форинти. Ова се новчана казна има употребити на мировински фонд општинских бележника.

У варошима с уређеним магистратом, градски начелник може, изузев полицајског капетана, сенатора, великог бележника, великог фишкала и општинског лекара, према сваком поглавару, члану помоћног и манипулативног особља, применити исте оне казне због нарушавања званичења, које примењује срески начелник у великим и малим општинама.

У погледу престапа, који се косе са дисциплинским законом, увек преостаје право на касније позивање на одговор.

Види § 68. и 71 зак. чл. XXI: 1886.

§ 106. Услед дела, која се по постојећим

законима и законским прописима сматрају за злочин, преступ или иступ, истрага се води по одредбама кривичног поступка.

Ако би се видело из истраге, што ју је управним путем одредила која од на то овлашћених горњих власти, да предлежеће дело није такав преступ, који се може казнити само дисциплинским путем, него је кажњиво дело по постојећим законима и законским прописима, онда се у том случају, — ако би тај преступ већ искључиво са гледишта дисциплинског, потребним учинио, да се изрече отпуштање из звања, дисциплински поступак има наставити и завршити без обзира на кривични поступак: али је поджупан или дисциплински пододбор управног одбора дужан уз достављање потребних података за покретање кривичног поступка, известити државно тужиоштво, односно краљ. срески суд § 40. зак. чл. XXXVII: 1880.)³⁵⁾ или на тај поступак позвану управну власт (§. 41. 42. зак. чл. XXXVII: 1880.)³⁵⁾; а ако предлежећи преступи искључиво са дисциплинског гледишта не оправдавају отпуштање из службе, списи се с места морају преместити, у ком случају се даљи дисциплински поступах има суспендовати све донде, док се кривична ствар не заврши правомоћном пресудом. Оваке кривичне ствари судови ће увек решавати преко реда.

³⁵⁾ Види: §. 18. и 19. зак. чл. XXXIV: 1897.

§ 107. У случају кривичне истраге, управни одбор може према приликама макада суспендовати од звања поглавара, члана помоћног и манипулативног особља; у свима оним случајевима пак у којима је донесена и постала правомоћна одлука о стављању под оптужбу, суспензија се мора безусловно изрећи.

§ 108. Окружни суд (суд, власт) који поступа, пресуду, донесену у току кривичног поступка ради злочина, преступа и иступа, свагда доставља управном одбору који спроводи уклањање од звања онога, који је кривим проглашен због злочина или преступа из користољубља. евентуално чини потребна распоположења с гледишта дисциплинског.

IX. Глава.

О општинском газдовању.

§ 109. Покретно и непокретно имање општине и оних завода, који стоје под општинским надзором, мора се сваке године инвентарисати, а инвентар има се прикључити општинском завршном рачуну.

§. 110. Општинско коренито имање има се одржати неокрњено.

У ванредним случајевима представништво, уз поименично гласање апсолутне већине свих чланова, подразумевајући овамо и представке, који имају право гласа, може закључком

закључити у скупштини, нарочито заказаној и обнародованој на 30 дана у напред, да се општинско имање отуђи, битно преиначи или подели, даље, да се купи некретио имање или регал.

Ако представници не би дошли у довољном броју на ову скупштину, објављује се новија скупштина на исти начин, па ако ни на овој не би био довољан број, из ове представничке скупштине одредиће се, да се за 15. дана сазове новија скупштина, која одлучује већином присутних.

Исто то важи за коренито имање и оних завода, који стоје под општинским надзором.

Види § 113. 164 и 165.

§ 111. Они приходи општинског имања, који су досада употребљени били на подмирење општинских трошкова, употребиће се и у будуће у првом реду на ту сврху.

Види § 114.

§ 112. Начин руковања општинским имањем, и ако би се у овом погледу установило издавање под закуп, услове овога, даље, на шта да се употреби претичак прихода, преосталих после подмирења јавних трошкова, и евентуално како да се поделе ови, и у ком сразмеру да га уживају поједини грађани, као и таксе, које се евентуално имају плаћати на њих, установљава представништво, и то, ако

се смера промена постојеће праксе, онда такођер на скупштини, коју представништво за ову сврху одлуком заказује барем на 30 дана унапред, и објављује.

“Види: §. 113. 114. 164. и 165.

§. 113. Одлуке, донесене у смислу §-а 110. и 112, прописно се објављују на начин који је у општини уобичајен; против њих може уложити уток на муниципију ма који грађанин, који спада у оквир општине, као и они, који у општини или у њеном хатару имају некретног имања, и то у року од 30³⁶⁾ дана, рачунајући од њихова проглашења.

Овакове одлуке не могу се ни у ком случају извршити пре истека овога рока, а у случају призива до решења овога, и зато у случају §-а 112. муниципије могу решавати само по истеку тога рока, узимајући у обзир међудобно евентуално приспеле утоке.

§. 114. Уток, ако се он може решити управним путем, решава муниципија; али у том случају, када се између општине и њених чланова породи приватно-правно питање о томе: да ли оно имање, право или уживање, о коме је представничка скупштина у смислу горњих §§-а 111. 112. и 113. донела одлуку, припада општинском имању односно, дали је општина овлаштена њиме слободно распола-

---

³⁶⁾ по зак. чл. XX: 1901. за 15. дана.

гати? тада ће муниципија покушати, да то питање реши путем пријатељског поравнања, па, ако јој то не би пошло за руком, дужна је странке упутити на пут закона, а до коначног судског решења тог постојећег питања, дужна је одржати постојећу праксу.

Исто тако поступа муниципија, ако налази, да се не може одобрити склопљено поравнање, које се у сваком случају мора њој поднети ради одобрења. Но ову своју одлуку мора образложити.

§. 115. У том случају, ако представништво неће путем парнице да поврати из руку појединаца оне некретнине или добра, које муниципија сматра општинским имањем, или када их нагодом преда у посед појединим сталелижима становништва или појединим становницима, или најпосле ако без основаног разлога неће да учини могуће законске кораке у смислу §-а 86. и 87. овог закона ради накнаде штете, коју је општини нанело поглаварство или дотични чланови представништва, тада муниципија, а у хитном случају поджупан може овластити жупанијског фишкала, да и на супрот противљења представништва заштити општинско имање.

Ово овлаштење жупанијске власти има крепост адвокатске пуномоћи, важне за заступање општине.

Види: §. 26. и 165.

§. 116. Поглаварство је дужно путем среског односно градског начелника, поджупану пријавити сваку парницу, која је покренута против општине; поджупан, у колико налази, да је интерес општине изложен озбиљној опасности, може овластити фишкала, да заступа општину, и о томе ће известити и општину и суд, који поступа, чиме губи своју крепост евентуална ранија пуномоћ.

Ако услед осудне пресуде предлежи опасност, да се спроведе принудно извршење на општинско имање, поглаварство је дужно о томе извештај поднети поджупану; који ће учинити потребно расположење, да се општинско имање по могућству сачува у целисти и да се отклони преоптерећење становништва.

Види: §. 164. и 165.

§. 117. Ако би општина услед газдовања представништва или поглаварства, или услед елементарних удара или друге несреће дошла до ивице имовне пропасти, поджупан може на њену молбу, а по потреби и из службене дужности, по саслушању фишкала, на одређено време ставити под секвестар руковање општинским иметком, може именовати старатеља и о томе известити дотичне судове.

Овај секвестар има дејство секвестара по §-у 254. зак. чл. LX:1881.

§. 118. Приватноправни одношаји и уживљења, споменута у §-у 15. зак. чл. XXV:1848.

и у §-у 13. зак. чл. XXVI:1848., у колико и данас законито постоје, у смислу тих закона остају недирнута.

§. 119. О одржању и руковању општинских шума располаже зак. чл. XXXI:1879.

§. 120. Издавање под закуп општинског имања обавља се по правилу путем јавне дражбе.

Услове дражбе и искљичну цену установљава представништво и оно одобрава дражбу.

Ако јавна дражба остане без успеха, или ако би интерес општине изузетно захтевао погодбу приватним путем: имање се може издати и из слободне руке, али односни уговор убавезан постаје по општину тек пошто га одобри муниципија³⁷⁾.

§. 121. У погледу укоришћавања општинских капитала имају се одржавати она иста правила, која важе у погледу улагања сирочадског новца.

§. 122. Прорачун подноси скупштини општинско поглаварство односно сенат.

§. 123. Овај прорачун мора садржавати у себи сваки редован и ванредан издатак општински, са особитим погледом на оне издатке, на подмирење којих општину обвезује закон.

§. 124. У прорачун се имају увести сви они приходи општински, који су и досада упо-

³⁷⁾ Види: §. 174. и 165.—

требљавани на општинске сврхе, заједно са благајничким преносима оне године, која предходи састављању прорачуна.³⁸⁾

§. 125. Овако поднесен прорачун за идућу годину, свагда се прегледа и установљава унапред о јесењој редовној скупштини.

Прорачун се код општинске куће ставља на увид, пре скупштине на 15. дана, унапред објављених, а у градовима с уређеним магистратом осим тога има се разделити међу представнике.

Скупштина је дужна дати прочитати и расправити примедбе, што их поднесу општински становници, који плаћају порез.

Онде где постоји рачуноводство, финансијски, економски и прорачунски стални стручни одсеци, предходно се увек има саслушати рачуноводство односно стручни одсек.

Одвојено мишљење мањине прикључује се записнику.

§. 126. Прорачун заједно са одвојеним мишљењем мањине и са примедбама појединаца, подноси се муниципији.

Муниципија ће прорачун просто узети на знање, и одобрење не може ускратити:

а.) ако прорачун одговара у горњим §§-ма означеним условима;

б.) ако се сви издатци подмирују из општинских прихода без општинског приреза.

^{38.)} Види: §. 128 ; даље §. 299. зак. чл. XX: 1877.

с.) и ако против прорачуна није поднесена жалба.

У противном случају прорачун ће подробно прегледати, може му у опште ускратити одобрење, своје примедбе ставиће општини и исту може упутити, да састави нов прорачун, односно, да га поправи, а за општину, која ускрати исправљање, може из службене дужности да установи прорачун на ту једну годину; у оба случаја пак општини остаје право призива.

§. 127. Општинско поглаварство одговара за строго одржање прорачуна.

§ 128. Ако би се услед непредвиђених прилика међувремено појавио ванредан издатак: тај се има покрити на исто такав начин, као што је то установљено у погледу установљења и одобрења у горњим 123. 124. и 126. §§-а.

129. У колико се општински издатци не могу да подмире из прихода општинског коренитог иметка, општина може да разреже на општинске становнике и поседнике општински прирез.

§. 130. У погледу разрезивања општинских приреза, уз одржање у крепости оних одредаба у зак. чл. XXXVIII:1868., које се односе на трошкове, који се имају употребити на општинске школе, наређује се ово:

У малој и великој општини, као и у градовима с уређеним магистратом они управни

трошкови, који се једнако тичу сваког члана општине, разрезају се у сразмеру за текућу годину разрезаних ових непосредних државних пореза: земљарине, кућарине, доходарине, пореза, што га плаћају предузећа и задруге, које су обвезане на јавни обрачун, рударине, порезе на интерес и на ренту;

они пак трошкови, који се чине у интересу земљопоседа, разрезају се у сразмеру земљарине заинтересованих;

најпосле они трошкови, који се не могу уврстити у ова два разреда, као што су издатци за унутрашњу полицију и јавну сигурност — изузев земљарине, рударине и оне доходарине, што их на закуп плаћају закупници пустара — разрезају се на остале врсте горепоменутих непосредних пореза.

(Ово начеље, од 1. јан. 1913 г. стављено је ван снаге §-ом 6. зак чл. XII:1909)

Трошкове око економског и пољског надзора не морају сносити они власници земаља у општини или општини прикључених, који од тих трошкова немају користи, и који се у овом погледу сâми о себи брину.

У оним општинама (н. пр. у новим насеобинама), где се још не плаћа државни порез, на то време, начин и услове разрезивања општинског пореза одређује општина статутом, уз одобрење муниципије.

У таквим општинама, у којима би опро-

штај надничара од државног пореза (X:1883.) проузроковао веће смањивање општинског, жупанијског или школског порезног фонда, општина може сличним путем утврдити начине и услове, како да се разреже општински прирез на надничаре, који тамо станују и само из наднице живе.

Али на оваког надничара разрезани општински прирез не сме бити већи од оне своте, коју дотична муниципија установи као просечну општинску надницу за један дан, или од половине најмањег општинског приреза, што се у општини плаћа.

Власници оних економских, трговачких и фабричких радња (етаблисман), које су подигнуте на граници двеју суседних општина, дужни су за оне радње, које сада постоје — у колико то до сада још није учињено — за годину дана рачунајући од ступања на снагу овог закона, а за оне, које ће се у будуће основати, приликом подизања радње, расправу започети ради установљења тога: куда припадају унутрашња земљишта радње.

§. 131. Установљење и разрезивање припомоћи за вициналне жељезнице (§. 9. зак. чл. XXXI:1880)^{39.)}, нагодом и уз услов одобрења муниципије одређује представништво у скупштини, која се од случаја до случаја мора

---

^{39.)} Види: §. 7. зак. чл. IV:1888,

објавити 15. дана у напред; о овоме донесена одлука мора се објавити и извесити у општинској кући на 15 дана, а против ње за ово време може уложити призив ма који општински становник или поседник.

§. 132. На образложен предлог муниципије, уколико је то могуће без смањивања државних прихода, као и без стављања у опасност интереса заната и трговине, влада може изнимно дозволити, да градови с уређеним магистратом разрезају прирез и на посредне државне порезе и да ради повећања својих прихода, у граду и на његову земљишту убирају пристојбе, пијачарине, ђумруке, шта више, да могу увести и нове врсте пореза, које не убира држава

§. 133. Општински становници могу се приморати на ручни рад и рад с коли.

Ова давања разрезају се по начелима закона о кулуку, и обављају се или у природи или се откупљују новцем, а могу се употребити само на одржање улица, насипа, што штите општину, саобраћајних линија и средстава.

§. 134. Ради грађења и одржања у добром стању вициналних путова и мостова између појединих општина, управни одбор може да споји општине према њиховој заинтересованости у засебне групе.

Сразмер, у ком ће поједине општине од

своје стране доприносити грађењу и одржавању ових путова и мостова, уз саслушање дотичних, установљава управни одбор, у колико се они сами међу собом не би могли споразумети.

§. 135. Ослобађају се од давања, потребних за одржање путова и других саобраћајних средстава у самој општини: поседници пустара односно бачија⁴⁰) које су управно спојене с општином, као и поседници оних шума, које се рукују по систематском економском плану, у колико у самој општини немају никакве некретнине.

Исто тако нису дужни доприносити одржавању општинских увратина⁴¹.) и насипа што штите општину или њен хатар, ако докажу, да оне прве не употребљавају, а ови други не штите уједно и њихова имања.

§. 136. У случају опште опасности, наиме: вејавице; поплаве, пожара и т. д., ради отклањања опасности, општина може без урачунавања употребити сву пешачку и колску снагу, без обзира на изузетак у предидућим §-у.

§ 137. Општине и њима прикучене пустаре односно бачије,⁴⁰) и поседници шума, које се рукују по систематском економском плану, ради откупа општинског приреза и осталих давања могу увек 6. година склопити

⁴⁰.) Планински или пастирски станови.

⁴¹.) Пољски путови.

поравнање у погледу плаћања извесне просечне своте.

За ваљаност овог поравнања потребно је одобрење муниципије; а ако се одобрење ускрати, против ове одлуке ма која странка може уложити призив на министра унутрашњих дела.

§. 138 Државни чиновници, официри заједничке и домобранске војске, муниципални часници и чиновници, народни учитељи, а у малим и великим општинама окружни односно општински бележници не плаћају општински прирез на своју чиновничку плату односно мировину.

Исто тако ни свештеници не плаћају на она берива, која уживају по свом свештеничком звању у дотичној црквеној општини.

§. 139. За убирање општинског приреза, меродавне су одредбе зак. чл. XLIV:1883.⁴³⁾

§. 140. Начин руковања благајном и рачуноводство установљава муниципија путем статута, узевши у обзир по министру унутрашњих дела утврђена главна начела и посебне прилике општина у тој жупанији.

За овај статут потребно је одобрење министра унутрашњих дела⁴⁴⁾

§. 141. Општински рачуни имају се саставити према насловима прорачуна.

⁴³⁾ Види: зак. чл. XI. и XII: 1909.

⁴⁴⁾ На основу овог §-а сачињени статuti изгубили су важност услед §-а 29. зак. чл. XII:1909. Види ниже зач. 8. §-а 164.; даље §. 37. зак. чл. XX:1901.

§. 142. У малим и великим општинама општинске рачуне прегледа сâмо представништво на пролетњој редовној скупштини.

Дан, кога ће се одржати ова скупштина, мора се објавити 15. дана унапред и јавити среском начелнику.

Муниципија се сваке године унапред стара о томе, да се по потреби означи довољан број таквих лица, која не спадају у оквир општине, стим задатком, да присуствују рачунопрегледачким скупштинама, да тамо председавају, руководе саветовање и да о томе поднесу извештај.

Ако ово у свакој општини, сваке године и не би било могуће, неодложно се мора то учинити онде, где се породи сумња о руковању новцем или где знатно расту издаци и поглавито општински прирез.

После пријаве обавештаја, срески начелник ће одма извести повереника, а ако је спречен, о томе је дужан извести поджупана, који се стара за замену.

У градовима с уређеним магистратом изнашању пред скупштину предходи преглед од стране рачуноводства односно стручног одсека а ако овакових нема, од стране изасланства

Рачун, образложен извештај рачуноводства, стручног одељења или изасланства извесиће се на увид код општинске куће на 15. дана пре скупштине.

На скупштини се имају прочитати и исправити евентуалне примедбе оних, који плаћају порез у општини.

§. 143. На овај начин испитани рачун, било да против њега ко уложи приговор или жалбу, било не, у сваком случају има се заједно са извештајем поверениковим подастрти муниципији ради ревизије.

Уз рачуне, који се подастиру муниципији и које ова има прегледати најдуже у року од године дана, прикључиће се евентуално поднесене примедбе од стране оних, који плаћају порез, као и одвојено мишлење мањине; у овом случају разрешница може се издати тек после одобрења муниципије.

§. 144. Против одлуке муниципије може општина или онај, који је дужан положити обрачун, уложити призив на министра унутрашњих дела. Ако се општина или рачунополагач не би задовољио с резултатом прегледа министра унутрашњих дела: може молити у року од 3. месеца, рачунајући од уручења министарске одлуке, да за општину надлежни суд судски прегледи оне ставке рачуна, против којих је учињен приговор. Али општинска потраживања против рачунополагача, у смислу закона имају се обезбедити у свакој фази рачунопрегледачке расправе.

§. 145. У колико за издржавање општинске сиротиње не би довољна била припомоћ

од добротворних завода и милостиње поједи-наца: општина је дужна, да се према месним приликама постара за издржавање све оне сиротиње, која је у општини надлежна и која се у опште не може сама издржавати без јавне потпоре.

Ако се то издржавање може спровести само уз ванредно тешко оптерећење општинског становништва, општина може изнимно затражити помоћ од муниципије, а ако ова то не би могла пружити, онда од државе.

Свака општина крајем сваке године дотичној муниципији шаље подробни извештај о броју сиромаша и о својим расположењим која се односе на ствар сиротиње.

У сврси издржавања сиротиње, уз одобрење муниципије могу се спојити више општина на подручју исте муниципије, шта више муниципија може и то одредити, да све подручне општине у ту сврху оснују један јединствени сиротињски фонд.

Против одлуке, која то наређује има места призиву на министра унутрашњих дела, а и у недостатку призива потребно је његово одобрење.

§. 146. Свака општина дужна је, да редовно води надзор над управљањем добротворних и просветних заводима, које она сама издржава, и да тачно прегледа рачуне сваке године о пролетњој редовној скупштини.

§. 147. Општине су дужне и оним закладама, које стоје под њиховим руковањем, сходно њиховим наменама са истом брижљивошћу руковати, као и својим сопственим имањем.

О овима се има сваке године скупштини поднети редован исказ и рачун.

Х. Глава.

Мешовите одредбе.

§. 148. У погледу оних самосталних пуствара и бачија, код којих је удовољено наређењима у §-у 20. и 21 зак. чл. XVIII : 1871., у колико би их се хтело прикључити другој суседној општини на подручју исте муниципије, дозволиће се, прекидање досадање везе, и новије придружење:

а.) ако то жели власник пустваре односно бачије, или онај део власника пустваре односно бачија, који плаћа више од половине целокупног непосредног државног пореза пустваре односно бачије; надаље

б.) ако се целисходност новијег придружења докаже ближим положајем пустваре односно бачије, лакшим саобраћајом или интересом управе; најпосле

с.) ако услед оцепљења, она општина, којој су припадале пустваре односно бачије, не постане неспособна за вршење оне дужности, које јој закон прописује.

О молби одлучује, кад је реч о малој и великој општини, срески начелник, а ако је реч и о граду с уређеним магистратом: поджупан држи расправу уз саслушање заинтересованих општина. Ако је расправу одржао срески начелник, онда исход расправе, заједно са својим мишљењем шаље поджупану.

У првом степену у оба случаја одлучује поджупан, против чије одлуке за 15. дана има места призиву на муниципални управни одбор, а оданде за даљих 15. дана на министра унутрашњих дела.

У случају да се дозволи придружење, онда се питања о имовини или дуговима дотичних општина решавају по одредбама §-а 156. овог закона.

Ако би поседник или поседници какве пустаре односно бачије, или ма каквог засебног економског простора, желили, да се овај прикључи којој општини, која лежи на подручју једне друге муниципације, онда, ако је постигнут споразум између те две општине, министар унутрашњих дела, уз накнадну пријаву законодавству може дозволити, да се пустара односно бачије претходно преведу у дотичну муниципацију, — иначе се то спроводи путем законодавног тела.

§. 149. Поступку, предвиђеном у §-у 148. има места и у погледу оних делова земље, било општинског хатара, било пустара, који

леже између земаља друге општине или града с уређеним магистратом, или који су од оне општине, којој су сада придружене, тако одељене природним препрекама (рекама, планинама и т. д.) да се једнако потребним чини и са гледишта интереса поседника и са гледишта управе, да се прикључе другој општини или граду с уређеним магистратом, који лежи у непосредној близини њиховој.

Ако пак виши административни поглавито полицајски обзир захтевају, да се поједини делови земљишта, припојеног којој општини или граду с уређеним магистратом, придруже којој другој оближњој општини или вароши: то може наредити министар унутрашњих дела после саслушања надлежне муниципије и у недостатку услова, садржаних у тачки а.) §-а 148.

§. 150. Законодавство даје дозволу, да се град с уређеним магистратом претвори у засебну муниципију.

О томе, да пугара постане општином, мала општина великом, велика општина градом с уређеним магистратом, и обратно, да град с уређеним магистратом постане великом општином, велика општина малом општином, или да се која општина, напустивши свој досадањи положај, придружи другој општини, или да се с њоме споји, или да се, од пугаре постала општина поново као пугара админи-

стративно придружи којој општини: у границама §-а што следе, одлучује министар унутрашњих дела уз саслушање заинтересованих општина и странака, као и дотичне муниципије.⁴⁴).

§. 151. Ако хоће мала општина, да се претвори у велику, а велика општина у град с уређеним магистратом, молиоци своју молбу подносе путем представништва дотичној муниципији, и дужни су доказати:

а.) да ову промену жели онај део општинског становништва или поседника, који скупа плаћа више од половине целокупног непосредног државног пореза у општини; и

в.) да располажу с довољно душевним и материјалним снагама за тачно вршење оних дужности, које ће пасти на њих услед ове промене;

с.) а у случају претварања мале општине у велику, још се и то мора доказати, да ће она друга или остале мале општине способне остати, да и на даље издржавају окружно бележништво или да се могу целисходно придружити другом ком бележнику.

Ако све то докаже, што се по горњим има доказати, не може се ускратити претварање.

§ 152. Ако поседници које пустаре,

---

⁴⁴.) Види: §. 151-155. 157. и 158.

исту желе претворити у самосталну општину, дужни су доказати:

а.) да претварање жели онај део поседника, који скупа плаћа већи део од половине целокупног непосредног државног пореза те пустаре;

в.) ако на територији, која се има преобразити, станује бар 50 стално настањених породица, и да међу овима од онога броја, колико ће чланова, према сразмеру броја душе у будуће бирати представништво, има бар трипут више онакових становника, који имају своју властиту кућу и земљу, и који на основу државног пореза, што га на њих плаћају, имају бирачко право, и према томе се не могу одстранити са пустаре без њихове воље;

с.) да у довољном броју има таквих староседиоца, који су изузев бележничког положаја, по закону способни за попуњење осталих места поглаварства;

д.) да су се побринули за подизање подесне општинске куће и народне школе, која одговара законским захтевима, и то на згодном месту;

е.) да ће становништво и поседници пустаре без већег оптерећења појединаца и материјално способни бити, да сnose терете, што ће на њих пасти после промене, и да ће у опште све оно моћи испуњавати, што једна општина по закону и статутима мора испу-

нити у погледу обављања како својих унутрашњих послова, тако и у погледу управе и јавне наставе; коначно

f.) да је општина, од које се оцепила пуста и надаље способна, да као мала или велика општина врши све, законом предвиђене управне и просветне дужности.

§. 153. Ако поседници више пустара или засебних економских земљишта хоће да створе једну општину, дужни су осим у предходном §-у наведених захтева доказати још:

a.) да пустаре односно засебна економска земљишта, која хоће, да се удруже у једну општину, сачињивају једну целину;

b.) да ће становници, који станују на њиховом земљишту ближе бити новој општинској кући и народној школи, или да ће лакше моћи доћи до њих, него у оној општини, којој су досада припадали.

§. 154. Одредбе §§-а 152. и 153. имају се применити и онда, ако се спајањем поседа, који припадају хатару једне или више општина, а међу собом стоје у тесној вези, или придружењем поседа којој пустари, намерава створити нова самостална општина.

§. 155. Ако би поседник какве земље, која лежи било у општинском хатару, било на пустари, хтео да преведу ту своју земљу у хатар друге општине, која стоји у вези с њом, и именито, ако би желио, да буде део хатара

једне општине онај његов комплекс, који је постао путем комасације обављене у хатару две или више општина, онда о тој молби одлучује поджупан после саслушања заинтересованих општина, узевши у обзир одредбе §§ а 152. и 153.

Против његове одлуке има места призиву на управни одбор, а одавде на министра унутрашњих дела.

§. 156. Када се земљиште које пустаре административно придружи земљишту које суседне општине, ако та општина већ тада има свог коренитог иметка или ако има дугова, те настане питање о томе: да ли ће и у колико добити удела у приходу коренитог иметка, или, да ли је дужна, и у колико сносити дотадањи дуг? прво се уз посредовање муниципије има покушати пријатељско поравнање, а ако то не би пошло за руком, онда ће се то питање решити путем парнице, која се покреће код суда надлежног за општину.

Исте те одредбе меродавне су и у случају промена поменутих у горњим §§-ма.

§. 157. Када град с уређеним магистратом хоће да се промени у велику општину, а велика општина у малу, или пак ако која општина, напустивши своју досадању самосталност, жели придружити се другој суседној општини или се жели с њом спојити, или ако се која општина као пустара жели админи-

стративно придружити другој општини, нај-
после кад се две или више суседних малих
општина желе спојити у једну општину: онда
су молиоци дужни своју молбу поднети на
начин, означен у §-у 151., и дужни су дока-
зати, да ту промену жели онај део општин-
ског становништва и поседника, који плаћа
већи део од целокупног пореза општине, и да
у недостатку душевних и материјалних снага,
нису способни извршити оне обвезе, које су
теретиле општину у досадањем јој стању.

У случају, кад се велика општина пре-
твара у малу, или кад мала општина престаје,
осим горњег има се доказати и то, да се ради
тога, у смислу тачке с.) §-а 1. овог закона,
може удружити с којом суседном општином
или општинама, и да је дотични општински
бележник у погледу својих берива намирен
путем нагоде, или ако се ова није могла по-
стигнути, одлуком власти.

Кад је неки простор, који је услед тога,
што је дозвољена промена, изгубио своју оп-
штинску самосталност и добио карактер пу-
старе, са гледишта административног прикључи
којој суседној општини, меродавне су одредбе,
садржане у § у 148.

§. 158. Да се град с уређеним магистра-
том претвори у велику општину, а велика оп-
штина у малу, и да мала општина изгуби ову
своју општинску самосталност, па да се у

административном погледу придружи или споји с којом суседном општином, или најпосле, да се две или више суседних малих општина споје у једну општину, министар унутрашњих дела, и без молбе дотичних, на предлог муниципије и по саслушању исте може одредити:

а.) ако општине не удовоље оним дужностима, које иду са досадањим њиховим положајем, па исте не испуне ни после опомене на њих упућене од стране власти трипута, у четвртгодишњим размацама;

б.) ако изгубе оне душевне или материјалне захтеве, за које је везан опстанак њиховог досадањег устројства; коначно

с.) ако се докаже, да само тако могу удовољити својим дужностима, ако разрежу општински прирез, који знатно надмашује прирез суседних општина.

§. 159. У случају спајања општина, у погледу спајања њихова имања, има се покушати нагода, а ако до ње не дође, имање се и на даље рукује одвојено, како у погледу пседа, тако и погледу употребе.

§. 160. Иступање из окружног бележничтва, једне општине, која је са више мањих општина сачињавала једно окружно бележничтво, као и придружење једном другом окружном бележничтву, по молби дотичне општине, а уз саслушање осталих заинтересованих општина, муниципија може дозволити:

а.) ако је то месним приликама довољно образложено, и ако се то може спровести без уштрба управе;

б.) ако остале општине, које припадају окружном бележничтву, тиме не губе своју способност да даље испуњавају своје, законом прописане дужности.

с.) ако је дотични окружни бележник у погледу својих берива намирен путем поравнања, а ако оно није пошло за руком, одлуком власти;

У том случају, када између општина у погледу придружења није дошло до поравнања међусобним споразумом, или ако мољено прикључење са административног гледишта потпада под оправдан приговор, онда, узевши у обзир положај, становништво и материјалне прилике заинтересованих општина, муниципија из службене дужности установљава начин спајања, против чије одлуке може се уложити призив на министра унутрашњих дела.

§. 161. Ако се која општина у цељи вршења општинских дужности у опште не може спојити с другом малом општином или општинама због одвојеног јој положаја или због тешкоће саобраћаја, онда јој муниципија изнимно може дозволити, да се удружи с којом суседном великом општином тако, да ова задња не изгуби карактер велике општине, ако се дотичне општине споразумеју у по-

гледу избора бележника и окружног или општинског сирочадског оца, даље у погледу обављања бележничких дужности и у погледу покрића трошкова око удружења.

Ако до таковог споразума није дошло, о горепоменутих условима удружења одлучује муниципија уз саслушање заинтересованих општина.

Против ове одлуке има места призиву на министра унутрашњих дела.

§. 162. Када интереси управе захтевају, да се споје такве општине, које су једно уз друго сазидане онда о томе одлучује министар унутрашњих дела на образложеном и од муниципије потпомогнутој молби заступства једне или друге општине, а уз саслушање дотичне општине и уз установљење услова удружења и учешћа у сношењу општинског приреза.

Ако то удружење захтева онај део становништва и једне и друге општине, који плаћа већи део непосредног државног пореза у општини онда министар унутрашњих дела не може одбити уједињење.

§. 163. Уједињење оних општина, сазидањих једно уз друго, које леже на подручју две разне муниципије, може се догодити само пошто се преведе једна општина у подручје дотичне муниципије.

Ово превођење, ако су заинтересоване општине споразумне, министар унутрашњих дела

може дозволити уз накнадну пријаву законодавству, иначе се обавља законодавним путем.

§, 164. Крепост §§-а 5—17. и два задња зачала §-а 18. овог законског чланка, који горе о надлежности, проширује се на престоницу и на остале градове с муниципалним правом, но с том напоменом, да у питању о надлежности, а у престоници и о молбама ради примања у општинску везу, решава сенат (магистрат).

Против одлуке сената може се уложити призив на министра унутрашњих дела, а статут, који се у смислу §-а 14. може издати, има се поднети министру унутрашњих дела ради одобрења.

§§. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 129. 133. 136. 138. 139. 141. 144. 145. 146. и 147., који уређују општинско газдовање, меродавни су са долњим изменама и за градове с муниципалним правом — не подразумевајући овамо престоницу.

У место поглаварства има се разумети сенат (магистрат), место представништва муниципални одбор, а место муниципације министар унутрашњих дела.

У место рока од 30. дана за сазив скупштине, која је власна, да решава предмете, предвиђене у §-у 110. и 112., градови с муниципалним правом, путем статута установљавају онај рок који треба да протече између

сазива и одржања скупштине. Али ово време не може бити краће од 8 дана.

Одредбе §-а 120. примениће се и при руковању градским иметком; али, ако би наступио који случај, поменут у овом §-у, те би варошка скупштина одредила, да се градско имање изда из слободне руке, одлука, донесена у овом предмету има се извесити, а за 8. дана^{45.}), рачунајући од истицања, против ње може путем магистрата предати призив ма који грађанин, који спада у оквир те општине.

Призив решава министар унутрашњих дела. Док не истече призивни рок од 8.^{45.}), дана, или ако је предат призив, док овај није решен, оваке одлуке се не могу извршити.

Начин руковања имаљем и рачуноводства, установљава муниципална скупштина статутом, који се мора поднети министру унутрашњих дела ради одобрења.

§. 165. Они градови с правом муниципалним, који су услед зак. чл. XX:1876. претворени у градове с уређеним магистратом, и који су одржали ту своју каквоћу, као и седам сл. краљ. градова у негдашњој Краљевој земљи^{44.}), најпосле између XVI. сепешких градова они, који имају уређен магистрат, у погледу ствари предвиђених у тачки б) и с.) §-а 24. даље у

^{45.}) У смислу §-а 6. зак. чл. XX: 1901. за 15. дана

^{46.}) О Краљевој земљи (*fundus regiús*) види: зак. чл. XII:1876.

§§-ма 110. 112. 113. 114. 115. 116. 117. и 120., стоје под непосредним надзором министра унутрашњих дела, који тај надзор врши путем великог жупана, — у погледу активног и пасивног бирачког права пак у горе набројаним градовима важе одредбе §-а 27. (§. 23. и 31. новог закона) зак, чл. XLII:1870.

§. 166. Ступањем на снагу овог закона, стављају се ван снаге зак. чланци XVIII:1861. — V:1876. и XXXV:1875.

Одредбе §-а 68 и 69. ступају на снагу о општем избору (рештаурацији), и само у колико би се међувремено упразнило које по њима тангирано место, приликом попуњења истог.

§. 167. Извршење овог закона поверава се министру унутрашњих дела.⁴⁷⁾

*

(Овај закон санкционисан је 27. јуна 1886. г., а обнародован је 8. јула 1886. год.)

*Јав. бр.
38595*

⁴⁷⁾ Ступио на снагу 23. јула. 1886

Садржај:

I. Глава	О општинама у опште.	3
II.	» О општинској власти и надлежности.	3
III.	» О правима и пословима општине.	11
IV.	» Општинско представништво.	16
V.	» Скупштина представништва.	30
VI.	» О општинском поглаварству.	34
VII.	» О одговорности поглаварства и представника.	48
VIII.	» О дисциплинском поступку.	50
IX.	» О општинском газдовању.	63
X.	» Мешовите одредбе.	79

5

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. **ЈАВНО И ПРИВАТНО ПРАВО**
Владимир Водинелић
Београд: Службени гласник, 2016.
2. **РАСПРАВНО НАЧЕЛО У СРПСКОМ ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ**
Марко С. Кнежевић
Београд: Службени гласник, 2016.
3. **МЕДИЈИ, КРИМИНАЛИТЕТ И СУДОВИ**
Александра Илић
Београд: Службени гласник; Факултет безбедности, 2018.
4. **ПРАВНА ТЕОРИЈА ДРЖАВЕ**
Мишел Тропер
Београд: Службени гласник; Правни факултет, 2014.
5. **КОМЕНТАР ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ**
Драгана Коларић; Саша Марковић
Београд: Службени гласник, 2019.
6. **ЗАБЛУДА О БОГУ**
Ричард Докинс
Смедерево: Хеликс, 2023.
7. **О ЖЕЉИ ЗА ПОБОЉШАЊЕМ: КОЛИКО ЈЕ ВРЕМЕНА
ПОТРЕБНО ДА БИ СЕ МОГЛО РЕЋИ ДА ЈЕ НЕШТО ДОБРО
„НА ДУГЕ СТАЗЕ”?**
Адам Филипс
Земун: Publik Praktikum; Хармонија, 2023.
8. **МИТ О НОРМАЛНОМ:
ТРАУМА, БОЛЕСТ И ИЗЛЕЧЕЊЕ У ТОКСИЧНОЈ КУЛТУРИ**
Габор Мате; Данијел Мате
Земун: Publik Praktikum; Хармонија, 2023.
9. **АРИСТОТЕЛ**
Идит Хол
Београд: Publik Praktikum; Хармонија, 2023.
10. **ШТА ПИЈЕ КРАВА?:
ПСИХОЛОГИЈА РАЦИОНАЛНОГ МИШЉЕЊА**
Каја Дамјановић
Смедерево: Хеликс, 2023.

11. ГЛУВО ДОБА: ПРИЧЕ СТРАВЕ ИЗ СТАРЕ ВЈЕРЕ
Нинослав Митровић
Бања Лука: Имприматур, 2022.
12. ПРЕ ПОПЛАВЕ
Ана Болава
Бања Лука: Имприматур, 2022.
13. ПЕНЕЛОПИНА ДИСЦИПЛИНА
Ђанрико Карофиљо
Бања Лука: Имприматур, 2022.
14. СОЦИОФОБИЈА: ПОЛИТИЧКА ПРОМЕНА
У ЕРИ ДИГИТАЛНЕ УТОПИЈЕ
Сесар Рендуелес
Лозница: Карпос, 2023.
15. МОРЕ БОГОВА: ГРЧКА ОСТРВА У МИТОЛОГИЈИ
Ђулио Гвидорици
Лозница: Карпос, 2023.
16. ИСТОРИЈА ЦАРИГРАДА
Роберт Мантран
Лозница: Карпос, 2023.
17. РУС ЈЕ ОНАЈ КОЈИ ВОЛИ БРЕЗЕ
Олга Грјазнова
Београд: Контраст издаваштво, 2023.
18. ЖЕНЕ КОЈЕ ТРЧЕ С ВУКОВИМА:
МИТОВИ И ПРИЧЕ О АРХЕТИПУ ДИВЉЕ ЖЕНЕ
Клариса Естес
Београд; Подгорица: Космос; Нова књига, 2018.
19. ПОРЕМЕЋАЈ
Томас Бернхард
Београд: Лом, 2014.
20. НОВИ МОДЕЛ УНИВЕРЗУМА:
НАЧЕЛА ПСИХОЛОШКОГ МОДЕЛА ПРИМЕЊЕНА
НА ПРОБЛЕМЕ НАУКЕ, РЕЛИГИЈЕ И УМЕТНОСТИ
Пјотр Дамјанович Успенски
Београд: Metaphysica, 2007.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

1. Родерик Битон: **ГРЦИ: ЦЕЛОКУПНА ИСТОРИЈА** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n6034_knjiga_grci_celokupna_istorija_laguna.html

„Ово је прича о глобалном утицају Грка коју је испричао мајстор историчар.”

National Herald

Пре више од две хиљаде година, грчки градови-државе, са Атином и Спартом на челу, положили су темеље онога што ми данас зовемо наука, уметност, политика и право. Али утицај Грка није престао са успоном и падом ове класичне цивилизације. Како историчар Родерик Битон показује, током више од три миленијума људи грчког говорног подручја били су клица низа цивилизација укореењених у југоисточној Европи које су се потом распротрле широм света.

Аутор прати историју Грка од Микењана бронзаног доба, који су градили моћне тврђаве код куће и разгранате трговинске путеве у иностранству, преко оснивања грчких полиса, драматичних евроазијских освајања Александра Великог и побожних Византинаца који су настојали да извезу хришћанство у цели свет, све до данашње грчке дијаспоре која цвета на пет континената. Производ вишедеценијског истраживања, ово је сјајан, потпуни приказ Грка и њиховог утицаја на цивилизацију.

„Монументална историја Грка, далекосежна, покрива више од три хиљаде година до данашњег дана. Мериодавна, неодољива, лепо написана. Чудесна књига.”

Питер Франкопан, аутор књиге *Путеви свиле*

„Пријатном ширином и поузданим детаљима Битон води своје читаоце од блиставе преисторијске зоре на Егеју до тешког неба савремене геополитике.”

New Criterion

„Нарочито добра књига за све оне одушевљене грчком антиком, који желе да прошире своје знање.”

Library Journal

2. Мери Макарти: **О ВЕНЕЦИЈИ: ЗАДИВЉУЈУЋЕ ПУТОВАЊЕ У ЈЕДАН ОД НАЈСЛАВНИЈИХ ГРАДОВА НА СВЕТУ** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

<https://www.laguna.rs/laguna-bukmarker-zadivljujuce-putovanje-u-jedan-od-najslavnijih-gradova-na-sv-unos-24069.html>

Проницљива књига Мери Макарти *О Венецији* пружа очаравајуће разумевање венецијанског укуса и карактера у којој спаја уметност, политику, религију, музику и историју.

Попут сликара који дочарава суштину града на платну, Макартијева употребљава речи да би створила запањујуће визуелне приказе који осветљавају опчињавајући живот и старе и нове Венеције. Из свог стана с погледом на врт једне палате, Макартијева нас води у музеје и самостане овог града канала и гондола, Макијавелија и Тинторета. И открива неке мало познате чињенице: Венецијанци воле кућне љубимце, али више мачке него псе; у Другом светском рату савезници су заузели град са флотом гондола; а без Наполеона, Венеција не би била оно што је данас.

Од древних корена фунте меса *Млетачког трговца* до сасвим обичних детаља свакодневног живота, све је ту – величанствене фреске, узвишена Моцартова музика, Богородица и свеци. Уједно свеобухватан путопис и моћна репортажа, књига *О Венецији* је сведочанство о љубави Мери Макарти и Града канала.

3. Небојша Јовановић: **БЕОГРАДСКИ ЈЕВРЕЈИ: ЖИВОТ У СЕНЦИ ИСТОРИЈЕ** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

<https://www.laguna.rs/laguna-bukmarker-zivot-u-senci-istorije-beogradski-jevreji-nebojse-jovano-unos-24007.html>

Београдски Јевреји Небојше Јовановића, поред историјских чињеница о десетовековној историји Јевреја у Београду, доносе и кратке биографије у форми прича значајних представника ове заједнице, по којима многе улице, школе, установе носе имена, а ми често не знамо ко су они и какав су то важан траг у нашој заједничкој историји оставили.

Док су Београдом владали различити народи, а тек у последња два столећа континуирано Срби, од 10. века у њему је постојано живео, радио и на различите начине доприносио развоју града још један народ – Јевреји. О томе у својим списима и препискама сведоче и кордопски калифи, и хазарски кагани, и трговци из Анконе, Дубровника и Венеције, али и остаци срушених синагога на савској и дунавској страни града. У време Кнежевине и Краљевине Србије

београдски Јевреји стекли су пуну афирмацију као етничка и верска заједница. Бројна су јеврејска имена међу српским јунацима из Првог и Другог светског рата, као и на споменицима и спомен-плочама у најстаријим гимназијама у Београду. Данас називи десетина улица, школа и других установа подсећају на блискост два народа која од 19. века једнако доживљавају Србију као своју отаџбину.

Како каже аутор, „књига се бави темама којима сам био заокупљен на почетку каријере историчара (Јеврејски историјски музеј у Београду, Јад Вашем, Јеврејска општина у Београду, београдски и сремски Јевреји у дугој историји прожимања два царства око Саве и Дунава, аустријског и турског, Јевреји у историји Србије 1804–1918. и Југославије 1918–1991. итд...). Надам се да ће ова књига бацити ново светло на дугу историју Београда, из угла једног народа који врло систематично бележи и памти догађаје из своје историје и од кога се може много научити. Пре две године вратио сам се грађи која је чекала да буде уобличена у јединствену књигу и верујем да ће у наредном периоду пружити огромно задовољство читаоцима.”

Према речима Војиславе Радовановић, директорке Јеврејског историјског музеја у Београду, „књига Небојше Јовановића представља јединствену историјску синтезу дуге прошлости Београда сагледану кроз судбину јеврејског народа у његовом најстаријем језгру. Питањак и разговетан стил аутора, тематска подела књиге (посебно биографије појединих угледних чланова јеврејске заједнице) доприносе атмосфери и амбијенталном уживљавању читаоца у духовну климу старог Дорћола и Зерека чији становници међусобно говоре или *ladino* (језички амалгам на шпанској говорној основи) или *jidiš* језиком (немачка говорна основа), и који због изванредне оданости српској држави себе радо називају и Србима Мојсијеве вере.”

У књизи се налазе и старе фотографије које на најбољи начин осликавају живот и развој јеврејске заједнице у Београду.

4. Слободан Бубњевић: **АЛХЕМИЈА БОМБЕ: ТОПОНИМИ НУКЛЕАРНОГ ДОБА** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

<https://www.laguna.rs/laguna-bukmarker-prikaz-knjige-alhemija-bombe-slobodana-bubnjevica-prva-i-unos-24062.html>

„Свака је нуклеарна бомба мала апокалипса на земљи”, речи су Слободана Бубњевића, писца нове књиге *Алхемија бомбе*, који је дипломирао експерименталну физику на Физичком факултету Универзитета у Београду и ради, не само као стручни саветник за комуникације у Институту за физику у Београду већ се, кроз чланке, предавања и своју страницу на интернету, бави и

промоцијом науке, која је, нажалост, неправедно запостављена и у нашој јавности и у нашим медијима. У поднаслову књиге стоји *Топоними нуклеарног доба* јер као што сам писац каже: не морате да познајете структуру атомског језгра или разумете силину ланчане реакције, довољно је да неко изговори неке од двадесетак застрашујућих топонима као што су Хирошима, Чернобил, Фукушима или Винча, и зли дуси нуклеарне физике одмах ће извирити из својих мрачних углова доносећи страх са собом. Написана стручно, динамично и интригантано, ова нам књига доноси познате и непознате приче о несрећним тачкама на земаљској кугли на којима је употреба енергије атома оставила неизбрисиве ожиљке и незалечиве трауме.

Састављена баш када су нуклеарне тензије поново почеле да тресу свет, *Алхемија бомбе* нас води од жарких пустиња Новог Мексика и ледених беспућа Сибира, до Хирошима и Нагасакија, али и до нама ближих нуклеарних локација као што су Винча и Кршко. Од страха од атомске бомбе у 20. веку, који је послужио као покретач Хладног рата, чини се да људи нису далеко одмакли, те уз рат у Украјини и даље имамо утрку у наоружавању, поларизацију света, али и ту стрепњу од тоталног уништења која на неки начин обуздава нуклеарне силе да не утону у свеопшти, потпуно отворени сукоб.

Прича отпочиње у јулу 1945. године у пустињи Новог Мексика, када је детонирана прва нуклеарна бомба претварајући силином удара пустињски песак у стакло. Због филма тренутно врло популарни Роберт Опенхајмер, руководилац тајног нуклеарног пројекта „Манхетн”, осећао се као да је изазвао Судњи дан, када је заправо призвао демона из пакла. Свега месец дана касније његов ће изум убити 150.000 људи у Јапану, и још 100.000 њих ће умрети од накнадних последица. У Хирошими је убијено 70.000 људи када је детонација бачене бомбе створила ватрену куглу од неколико километара у пречнику, која је спалила зграде, паркове, мостове и у тренутку спржила људе у ватреном огњу. Страховити ударни талас уништио је све у пречнику од 10 км, касепећи, кидајући и буквално черечећи људе у граду. Преживели су остали суочени са зрачењем, умирући у неподношљивим боловима. Три дана касније бачена је друга бомба и на Нагасаки, од које ће умрети преко 70.000 недужних људи. Сва ова дешавања пропраћена су цензуром у америчким медијима и скривањем правог учинка бомбе, као и прикривањем језивих мука у којима су Јапанци умирали, али и кајањем многобројних чувених светских физичара и научника који су учествовали у стварању бомбе.

Књига нам открива и да ли су немачки нацисти имали свој нуклеарни програм, и обрађује и руски пројекат изградње атомске бомбе који је својим успехом отклонио претњу од могућег америчког бомбардовања Русије. У неколико поглавља бави се и чињеницом да у раној фази нису биле познате разорне последице испуштања радијације у окружење, што је доводило до језивих катастрофа, застрашујућег немара и готово гротескних ситуација (попут девојака које су у фабрикама премазивале сказаљке ручних сатова радијумом да би светлеле у мраку. Четкице су влажиле сопственом пљувачком, те су све завршиле са поиспаданим зубима и распалим вилицама). Само у Русији постоји

велики број нуклеарних тачака којима је због опасности од зрачења трајно забрањен приступ, и неке од њих обухватају читаве националне паркове у које људска нога више не сме да крочи.

Мада свет највише памти бомбе из Другог светског рата и несреће у атомским електранама, Бубњевић нам открива и да је девет нуклеарних нација до краја 20. века обавило скоро 2.000 нуклеарних проба, углавном тајно, ширећи радијацију кроз Земљину атмосферу. На десетине је хиљада војника плански излагано ефектима бомбе у сврху проучавања и експериментисања. Милиони људи који су живели у релативној близини оваквих „покусних“ места оболевали су од леукемије, лимфома и меланома, јер су удисали радиоактивну прашину и јели и пили контаминирану храну и воду. То се дешавало од Америке и Русије, до Британије и Аустралије. Књига разјашњава и да ли је СССР размештао нуклеарне пројектиле у америчком суседству – на Куби. Југославија је такође имала свој нуклеарни институт у Винчи основан по Титовој наредби. Маштарења о изградњи бомбе остала су неостварена, али зато јесте унапређена домаћа наука. Ту ће доћи и до прве нуклеарне хаварије у нашој земљи у којој ће бити озрачено шест младих научника којима се Драган Бјелогрлић бави у тренутно врло актуелном филму „Чувари формуле” (снимљен по бестселеру Горана Милашиновића „Случај Винча”). У својој завршници књига не пропушта да помене и Острво три миље, Чернобил и Фукушиму, злогласне нуклеарке у којима су се десили најгори светски нуклеарни инциденти. Чернобил је пак зауставио и трајно одложио план да се у свакој од тадашњих југословенских република отвори по једна атомска централа.

Изванредно проицљив, темељно информисан, новинарски разумљив и сажет, и вансеријски допадљив, Бубњевић нам не износи само историју атомске бомбе већ нам и на један изузетно питак начин даје преглед светске геополитике од рата па наовамо. Занимљиво је да уз све страхоте и ужасе описане у књизи, Бубњевић не види да ће се човечанство удаљити од нуклеарне енергије, јер ће због огромне потребе за ресурсима којих планета има у ограниченој количини која се убрзано смањује, свет управо морати да се много више ослања на енергију атомског језгра, него на ону коју би добио било каквим сагоревањем, хемијским процесима или употребом природе. Наша будућност је нуклеарна! Земље у суседству, попут Мађарске, Румуније и Бугарске, добијају преко 40% своје енергије управо из нуклеарки.

Мирослав Башић Палковић

5. Ентони Бивор: **СТАЉИНГРАД: СУДБОНОСНА ОПСАДА 1942–1943** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5918_knjiga_staljingrad_sudbonosna_opsada_19421943_laguna.html

„Далеко најпотпунија и најобјективнија слика размера и жестине Стаљинградске битке.”

Dallas Morning News

Стаљинградска битка није била само психолошка прекретница Другог светског рата; она је променила карактер модерног ратовања.

Августа 1942. Хитлерова огромна Шеста армија стигла је до града који је носио Стаљиново име. Током петомесечне опсаде Црвена армија борила се да заустави нацисте по сваку цену, а затим је, у запањујућем преокрету, опколила и ухватила у клопку нацистичког противника. Ова битка за рушевине града однела је више од три милиона живота. Књига доноси искуства војника обе стране који су се борили у нељудским условима, и сећања цивила заточених на овом градском бојишту. Ентони Бивор је разговарао с преживелима и открио потпуно нов материјал у бројним немачким и совјетским архивима, укључујући записнике са саслушања заробљеника и извештаје о дезертирањима и погубљењима. Као прича о суровости, храбрости и људској патњи, Стаљинград је ненадмашно и незаборавно дело, најбољи приказ најмучније битке Другог светског рата.

„Неодољиво. Споменици никад не указују довољно поштовање мртвима, за разлику од искрених књига као што је ова.”

Guardian

„Чудесна и отрежњујуће потресна прича испричана без прећуткивања и с ауторитетом.”

New York Times

„Трагедији Стаљинграда која кида срце био је неопходан хроничар попут Бивора с непогрешивим увидом у људску природу и у силе историје.”

Wall Street Journal

6. Шимон А. Ђармати: **ЛЕЛА ФАТАЛНА: ПРВА СТАРЛЕТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

<https://www.laguna.rs/laguna-bukmarker-prva-starleta-kraljevine-jugoslavije-lela-fatalna-simona-unos-23018.html>

Јелисавета Лела Салевић, „Лела фатална”, није била само физички привлачна жена. Она је зрачила неком магичношћу. Била је путено женствена и изразито шармантна. Имала је неодољив осмех и таленат да воли и буде вољена. Никога није остављала равнодушним. Тридесетих година 20. века из темеља је пољуљала бракове нашег тадашњег отменог света. Поносно је играла улогу прве старлете Краљевине Југославије, а онда се зла коб поиграла с њом и њеним љубавницима и удварачима.

„Оно што се често говори да *теме траже писце*, десило се и овога пута. После веома лепог пријема књиге *Баба Анујка – банатска вештица*, припремио сам рукопис о београдским врачарама. Уредник те књиге је инсистирао да у рукопису наведем имена неких познатих личности које су користиле услуге врачара. Наравно, то није био нимало лак задатак. Без провере, може се заправо за сваку личност навести да је користила услуге врачара. У том погледу су саме врачаре развиле својеврстан маркетинг тврдећи да су управо њихове услуге користиле познате личности. Тако сам код три различите врачаре наишао да их је посећивала Јелисавета Лела Салевић. То је било сасвим довољно да се појави искра која ће запалити истраживачку ватру у којој сам неколико месеци заиста горео”, каже Ђармати.

Књига *Лела фатална* је узбудљива прича о једној младој девојци која је дошла у Београд из Ивањице и која је за кратко време успела да узбурка крв мушкараца различите доби и изазове завист женске популације. Она је била тема заседања Народне скупштине. Њена судбина везана је и за *Госпођу министарку* Бранислава Нушића. Лела Лела Салевић, главна јунакиње књиге, како је то написао Васа Павковић, за неке ће бити само спретна *femme fatale*, а за друге узбудљива метафора женске судбине у патријархалном свету прве Југославије.

7. Горан Петровић: **ПАПИР СА ВОДЕНИМ ЗНАКОМ: РОМАН ДЕЛТА. ТОК 1** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта: https://laguna.rs/n5669_papir_laguna.html

Папир из града Амалфија, некада славне поморске државице, био је тим вреднији што за његово поседовање није било довољно да купац има чиме да га

плати. Када су и од кога власници мануфактура још током XIII века научили да праве најфинији папир од изношене одеће није у потпуности разјашњено, али они не само да су се током наредних две стотине година веома обогатили већ су постали и утицајни...

Надалеко прослављени еснаф *Congrega dei Cartari* из италијанске луке Амалфи, чувени је произвођач најфинијег папира у Европи, али је познат и по томе што помно бира коме ће га продати. Зато напуљска краљица Ђована II, иначе познатија као Ђована Незасита, одлучује да лично предузме поход у овај медитерански град да би купила папир за љубавно писмо извесном Пандолфу Пископу, до чије јој је наклоности нарочито стало. У поход крећу и бројни припадници краљичине свите, њена послуга, војска, лична стража и други пратиоци, а као најважнији путници – напуљски хроничари и ондашњи песници са задатком да на нарочитом папиру из Амалфија уобличе краљичина осећања, а тиме и овековече ово славно путовање с почетка XV века.

Прича о једном догађају у ренесансној Италији послужила је Горану Петровићу да своју нову књигу, раскошно исприповедану повест *Папир*, уобличи у далекосежну и духовиту метафору о сменама живота и смрти, о тајнама писања и стварања уопште.

Папир је прва прича, „први ток” у *Роману делти* Горана Петровића, универзуму алегоричних приповести чија се радња расплиће од средњег века до дана које сматрамо нашим.

8. Срђан Ваљаревић: **БРОД КОЈИ ЈЕ ЗАПЛОВИО КРОЗ МАГЛУ: ФРИЦ И ДОБРИЛА 2** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта.

<https://www.knjizare-vulkan.rs/domaci-roman/163786-brod-koji-je-zaplovio-kroz-maglu-fric-i-dobрила-2>

Наставак доживљаја Фрица, Добриле, Мате, Кинеза Лија, Професора филозофије, Малог детета и других сликовитих јунака ове веселе дружине. Док непрестано мењају мајице са одштампаним увек новим слоганима које су сами измислили, најчешће примереним ситуацији, ови наши савременици настављају да расправљају и о свакодневним и о историјским догађајима који их окружују, у много чему апсурдним. И док се сви остали чуде, Мате почиње да пише песме, а Фриц не може да се одупре верском застрањивању и одлучује да из корена промени свој живот...

Међунаслови ове мозаички испреплетане приче – као „Ошамућени људи немају ништа у плану”, „На хиљаде немира је потребно за спокој” или „Да ли смо ми брод који плови, или онај који тоне” – довољно сами по себи говоре о њиховим преокупацијама и стрепњама, као да су на броду који се опасно љуља под ударима разбеснелих природних сила...

„Приче о овој необичној породици су заправо духовит увид у српске прилике након распада заједничке земље, након рата и транзиције. Иако се директно не бави политиком, Ваљаревић кроз ову повратничку породицу често са црним хумором и иронијом тематизира стање у којем се налази српско друштво.”

Давор Корић

9. Бетина Шторкс: **ДОРА МАР И ДВА ЛИЦА ЛЈУБАВИ** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5805_knjiga_dora_mar_i_dva_lica_ljubavi_laguna.html

Пикасо је њен живот, уметност је њена страст.

Уметница Дора Мар је икона надреализма.

А онда среће Пикаса – и њихова љубав постаје један од великих тренутака историје уметности.

Екстравагантна и самосвесна, Хенријета Теодора Марковић жели да студира сликарство, али одбијају је – јер је жена. Окреће се фотографији и убрзо постаје чувена као Дора Мар унутар круга истакнутих надреалиста: Андреа Бретона, Мена Реја, Пола Елијара. Када 1936. године, са својих двадесет девет година, сретне ништа мање ексцентричног Пикаса, међу њима се развија страствена и опасна љубав. Дорина мрачна сензуалност отада обележава Пикасово сликарство, а она га инспирише и за његово дело столећа Гернику. Дора, међутим, схвата да ће само уметност бити и остати Пикасова права љубав, па мора и сама да одлучи којим путем да крене – као жена која воли и као уметница.

10. Антонио Скурати: **М. ЧОВЕК ПРОВИЂЕЊА** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта: https://www.laguna.rs/n5837_knjiga_m_covek_providjenja_laguna.html

Наставак романа *М. Син века*, добитника награде *Стрега*

Пут романа *М. Син века* – крајње оригиналног књижевног случаја – наставља се овде на неочекиван начин, подижући вео заборава са личности и догађаја од капиталног значаја и експериментишући још смелијим преплитањем нарације и извора из времена о коме се пише.

У освит 1925. најмлађи председник италијанске владе, човек који је на себе преузео кривицу за Матеотијево убиство као да је нека заслуга, лежи у свом стану пуном бува. Бенито Мусолини, „син века” седео је у канцеларији листа „Il Popolo d'Italia” спреман да се суочи са непријатељима када је убедљиво био поражен на изборима 1919. Сада је победник на свим фронтovima, а ипак изгледа као да је на самрти због чира који га изједа изнутра.

Тако почиње други део злосрећне епопеје фашизма коју Скурати прича смештајући је у форму романа. О М. се више не приповеда изнутра, јер он постаје неприступачан ентитет, „ларва моћи која се претвара у лептира чија је усамљеност потпуна”. Око њега стари камаради растржу једни друге попут чопора паса. Дуче пак постаје далековид, он жели да се одмерава само са питањима од пресудног значаја, са великом историјом. Решавање спорова између партијских руководиоца поверава Аугусту Туратију, који је трагичан у свом покушају да поступа исправно; Бадолу и Грацијанију поверава афрички подухват, који се слави у реторичким описима непрегледних дина, али се у стварности води као најпрљавији од свих ратова и иде до ужаса које са собом носе бојни отрови и концентрациони логори.

Прича кулминира 1932, на десетогодишњицу револуције, када М. подиже импресивни, сабласни споменик фашистичким мученицима и када, чини се, више најављује будућа крвопролића него што одаје почаст покојницима из прошлости.

„Оваква проза у текућој књижевној продукцији, која је на јаким антибиотицима, заслужује медаљу за храброст.”

Antonio d'Oriko, *Lettura*

6

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА АВГУСТ 2024. ГОДИНЕ**

1. ГОСПОДАР ГРЕХА
Синиша Ковачевић
Београд: AVE SERBIA, 2021.
2. КРВАВИ МЕСЕЦ
Ју Несбе
Београд: Лагуна, 2023.
3. ОСТРВО ПЕЛИКАНА
Миодраг Мајић
Београд: Вулкан издаваштво, 2020.
4. РУДНИК
Миодраг Мајић
Београд: Вулкан издаваштво, 2023.
5. ЊУЈОРК
Едвард Радерфурд
Београд: Лагуна, 2012.
6. ПОБЕДНИЦИ
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2022.
7. СТОГОДИШЊАК КОЈИ ЈЕ ИСКОЧИО
КРОЗ ПРОЗОР И НЕСТАО
Јунас Јунасон
Београд: Лагуна, 2023.
8. ДОКЛЕ ГОД РАСТУ ЛИМУНОВИ
Зулфа Катух
Београд: Лагуна, 2022.
9. СЛАТКА ОСВЕТА
Јунас Јунасон
Београд: Лагуна, 2023.
10. ПОГАСИТЕ СВЕ И ЗАСИЈАЋЕ ЖИВОТ
Марк Леви
Београд: Лагуна, 2023.

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs)

Технички уредници: Јелена Васиљевић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Јелена Катана, документалиста за електронске каталоге
и библиотечку базу података

Сарадници: Смиљана Павков, документалиста система базе података
Иван Комаров, документалиста за електронске каталоге
и библиотечку базу података
Лепосава Милановић, документалиста за израду документационог
фонда
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Радмила Тубин Михајловић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Дејан Станојловић, оператер припреме података

Лектор: Смиља Богдановић
Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Одељење за информационо-документационе и библиотечке
послове
Техничка подршка: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22–26